

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT



54e JAARGANG

MEI 1952

No. 5

• • •

VERENIGING
TOT
BEVORDERING
DER
BIJENTEELT
IN
NEDERLAND

• • •

Alles wat u nodig hebt.... en van alles het beste en het goedkoopste:

Bijenuitlaat , die 12 bijen tegelijk doorlaat van de honingkamer naar beneden, maar niet terug, zodat gedurende de nacht uw honingkamers bijenvrij zijn	f 0,95	Drieraams honingslinger met geruisloze wormwielaandrijving, vrijloop en terugdrukrem	f 105,—
Bijenuitlaat , gemonteerd op de bekende dekplank „Universeel”. (U gebruikt deze dekplank ook om uw volken te bedekken, in plaats van een kleedje dus. Er blijft bijenruimte tussen de plank en de toplatten, de wasmot kan door de bijen worden bestreden en in de winter kunnen de bijen van de ene straat in de andere komen. Op de opening past het bekende voerapparaat „Succes”).	f 3,20	Vierraams honingslinger , uitvoering als drieraamsslinger	f 135,—
Labordozen , van ouds bekend, voor het slingeren van de korfhoning.	f 4,75	Tweeraams tafelslinger , de honingslinger voor de kleine imker	f 62,50
Electrisch ontzegelapparaat met ingebouwd verwarmingselement, 220 volt	f 6,75	Pondsflacons met goudgeel conservengelakt deksel en karton- en perka-mentinlage	f 0,17
Ontzegelvork met vernikkelde pennen	f 2,20	(In verband met de hoge papierprijzen wordt de in vakjes verdeelde golfkartonnen verzenddoos tegen kostprijs gefactureerd, deze kan 48 flacons bevatten).	
Ontzegelmes	f 4,—	Honingbussen	
Dubbele honingzeven:		25 kg	f 3,50
klein model, doorsnee 16 cm om aan de slinger te hangen	f 4,25	12½ kg	f 1,70
groot model, doorsnee 22 cm, om op de emmer te plaatsen	f 5,60	5 kg	f 1,15
klein model, doorsnee 16 cm, om op de emmer te plaatsen	f 4,25	2½ kg	f 0,85
Kaasdoek voor het zeven van uw honing, per stuk	f 1,10	Etiketten	
		blauw met goud, per 100	f 1,50
		kleurendruk, per 100	f 1,50
		sluitetiketten met rondjes, per 100	f 1,—
		(Voor grotere hoeveelheden raadplege U onze prijslijst)	
		(Als U ons de tekst in blokletters opgeeft laten wij de etiketten tegen kostprijs bedrukken met uw naam en adres)	
		Stuifmeelval	f 5,—

Gaarne zenden wij U gratis en franco
onze volledige prijslijst!

Al onze prijzen zijn vrijblijvend

Tel. 2863

Giro 1171

GOEDE  DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Maandschrift voor

BIJENTEELT

UITGAVE VAN DE VERENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND

*

Verschijnt
de eerste Dinsdag
van elke maand

Redacteur: R. P. Groenveld. Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis, Wageningen.
Telefoon 2863, Postrekening 27772.
Commissie van Redactie: A. S. Planting, B. A. v. d. Sande en A. Vink. Adviseurs: de
Rijksbijenteeltconsulenten. Vaste medewerker: Joh. A. Joustra.

Voortbouwend op de goede grondslag, die we de afgelopen maanden voor onze bijenvolken hebben gelegd, kunnen deze in de loop van Mei hun topsterkte bereiken. Opgejaagd door de hofdames trekt de koningin rusteloos van cel tot cel en zet in elk daarvan een eitje af. Onder gunstige omstandigheden nadert haar „productie-capaciteit” de 2000 stuks per etmaal. Is het wonder, dat deze vruchtbaarheid de bijen begint te benauwen en er in de broedgangen al over zwermen wordt gesproken?

Het eerst openbaart zich de zwermrust in de korfvolken. Het is een goed gebruik om per korf niet meer dan twee zwermen te laten afkomen. De imker, die op zijn qui vive is, kan met nauwkeurigheid bepalen wanneer die zwermen te verwachten zijn. Daartoe behoeft hij slechts te letten op de verschillende, tussen het broed opgetrokken koninginnecellen. Zodra de eerste dier cellen gesloten is — dit sluiten gebeurt zeer geleidelijk, zodat het van dag tot dag te volgen is — komt de eerste

zwerm, de voorzwerm, af. Hierbij gaat, zoals u weten zult, de oude koningin mee. De tweede zwerm, met de eerste jonge koningin, vertrekt kort nadat die koningin is uitgekomen en dat is 9 dagen later. De zwermpjes, welke hierna nog komen, sturen

we terug naar het oude nest, of, wat nog beter is, we snijden de na de tweede zwerm nog aanwezige koninginnecellen uit (een nieuwe koningin verscheen reeds tegelijk met het vertrek van de tweede zwerm).

Nu ik het over korfimmers heb, lijkt het me goed even te wijzen op iets, dat velen van hen plegen na te laten. Ik bedoel het radicaal inkorten van de raten nadat het oude broed is uitgelopen, d.i. drie weken na het uitkomen van de eerste zwerm. We moeten dit doen om mooie jonge raat te krijgen, hetgeen ondermeer van belang is voor de oogst van goede (heide-)raathoning. Darrenbroed zit drie dagen langer dan gewoon broed (respectievelijk 24 en 21 dagen) en men zal dus bij het uitsnijden ook nog wel rijp darrenbroed tegenkomen, dat er óók uit moet. De koolmeesjes, die thans nesten met jongen hebben, maken de darrenraat graag en goed voor u schoon.

Is het nodig u tot zuinigheid met raatafval aan te sporen? Laat deze niet door de wasmot bederven, maar maak er voorlopig stevige ballen van. Niet alleen uw eigen belang dient u er mee, ook een gemeenschapsbelang: het bezuinigt op de wasimport.

In de tweede helft van Mei beginnen ook bij de goede kastvolken zwermneigingen te ontstaan. Natuurlijk laat men een kastvolk nooit tot zwermen komen. De onrust, die het te weeg brengt, is niet bevorderlijk aan het welslagen van de honingooft. Er moeten dus tegenmaatregelen genomen worden, tegenmaatregelen, waarbij niet uit

het oog mag worden verloren, dat er tijdig een jonge koningin moet zijn. Het oudje namelijk raakt langzamerhand over haar hoogtepunt heen. In Juni en Juli zou haar legcapaciteit zodanig teruglopen, dat u niet meer op een goed heidevolk kon rekenen.

Nu bestaan er verschillende manieren van zwermverhinderen en het zou me te ver voeren deze hier alle te behandelen. Daarom volsta ik met de naar mijn smaak veiligste en gemakkelijkste methode: het maken van een kunstzwerm, een zogenaamde aflegger.

Men doet dit door twee ramen met broed, koningin en

VOOR DE GROENTJES van ons GROENTJE

Zwermproblemen

17 Mei: Algemene Vergadering te Utrecht.

21 Augustus: Imkersdag en Nationale Honingtentoonstelling te Breda.

Houdt deze dag vrij en... ding mee naar de prijzen van de tentoonstelling! Elke imker, klein of groot, kan meedoen. Lees het artikel op blz. 72 over de behandeling van honing!

Viering 50-jarig bestaan afd. Brummen



De heer J. H. Lentink ontving ter gelegenheid van zijn 50-jarig jubileum de medaille, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau en de eremedaille onzer Vereniging.

Koninklijke onderscheiding voor de Voorzitter.

Op 21 Maart vierde de afdeling Brummen haar gouden jubileum. Ter gelegenheid van het jubileum bood de afdeling allereerst 600 leerlingen van de lagere scholen uit Brummen en omgeving en van de U.L.O. en Landbouwhuishoudschool een voorstelling van de kleurenfilm „Van Immen en Imkers” aan.

De receptie was druk bezocht en een schat van bloemen en vele gelukwensen waren ontvangen. Burgemeester Dekker sprak de jubilerende afdeling toe en richtte daarna het woord tot de Voorzitter, de heer J. H. Lentink, die deze dag zijn gouden jubileum als bestuurder der afdeling vierde. In opdracht van de Minister van Landbouw spelde spreker de jubilaris namens H. M. de Koningin de eremedaille, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau op de borst. Ontroerd bracht de heer Lentink dank aan H. M. de Koningin, aan hen die Haar hadden geadviseerd en aan burgemeester Dekker.

Het Hoofdbestuur lid van Rooijen wenste de afdeling geluk met haar jubileum en richtte zich daarna eveneens tot de heer Lentink, die hij namens het Hoofdbestuur de hoogste onderscheiding op de borst spelde, die de Vereniging uitreikt.

Uit de vele toespraken bleek wel zeer duidelijk welke een warme genegenheid men in de verre omtrek voor de heer Lentink koestert. Wij noemen slechts enkele der woordvoerders: de heer J. F. Verhoeven, bijenteeltleraar; de heer G. J. Pannekoek, voorzitter afd. Eerbeek; het bestuur van de Geld. Mij. van Landbouw; het bestuur van de N.F.O., Floralia; Mej. Schuller, directrice van de Landbouwhuishoudschool en Marietje Nieuwenhuis namens de leerlingen van de school; de B.O.L.H.; de B.O.G.; de heren Hamer en Goldsteen die namens de afd. Voorstonden een jubileumtaart aanboden; de plaatselijke pers en vele anderen. De heer Lentink bracht aan alle sprekers de dank van de afdeling over en hij dankte voor alle waarderende woorden en goede wensen die tot hem persoonlijk gericht waren.

Des avonds werd de bijenfilm nogmaals vertoond voor leden en huisgenoten en genodigden en de volgende dag werden de jubilea door de afdeling in intieme kring herdacht, waarbij de leden de voorzitter een mooie vulpen en de secretaris, de heer H. J. Dekker, een fototoestel aanboden.

Bij dit alles bleek wel heel duidelijk dat de bijenteelt, onze afdeling en haar voorzitter bij de gemeentenaren en het Gemeentebestuur veel waardering vinden. De heer Timmer bood de afdeling een wisselprijs aan voor de stalwedstrijd en er zijn zelfs plannen om een bijenstal te stichten, die niet alleen voor het publiek toegankelijk is, maar waar tevens leden, die bij hun woning geen plaats voor de bijen hebben, hun volken kunnen onderbrengen. Ook hierbij heeft men de volle medewerking van het Gemeentebestuur.

De afdeling kan met trots op deze zeer geslaagde jubileumviering terug zien.

(vervolg van pag. 65)

een flink aantal bijen uit de kast te nemen en die tezamen met vier lege ramen (uitgebouwd of met kunst-raat) in een zes-raams kastje te hangen. We dwingen hiermee de oude stok tot het fokken van een nieuwe koningin en hebben tegelijk een nieuw volk „opgericht”. Men zal zien, dat de vliegbijen van het nieuwe volkje de volgende dag naar de oude kast terug gaan, maar dat is geen bezwaar. Er blijven genoeg jonge bijen over om de twee ramen broed te verzorgen.

Het oude volk heeft al heel gauw het verlies van zijn koningin bemerkt en gaat, ik zei het reeds, onmiddellijk voor een opvolgster zorgen. Het bouwt daartoe enkele zogenaamde redcellen. Hiervoor worden cellen met juist geboren larfjes uitverkoren. In plaats van met larfjes zouden natuurlijk ook cellen met eitjes tot redcellen bevorderd kunnen worden, maar dan duurt het 15 dagen voordat er een nieuwe koningin is tegen nu slechts 12! Zou men niet zweren, dat de bijtjes verstandelijk begaafde wezens zijn?

Overigens wordt een redcel op dezelfde wijze verzorgd als een gewone koninginncel. Zij wordt met de z.g. koninginnespijs gevuld, maar kan in plaats van na 7 reeds na 4 dagen worden afgesloten, want er is met een larfje begonnen in plaats van met een eitje.

Wanneer nu de bijen maar één redcel hadden gebouwd, zouden ze ons heel wat werk bespaard hebben. Gewoonlijk echter zijn het er een tiental, hier en daar op de raten opgetrokken. We moeten ze de elfde dag alle op één na verwijderen, want anders zou er tòch weer gezwermd worden.

Indien we nu op b.v. 15 Mei de aflegger maken en dus

op 26 Mei de overtollige redcellen uitsnijden, kunnen we reeds op 27 Mei de jonge koningin begroeten. Tevreden roepen we dan met een oud gezegde uit:

Een jonge koningin in Mei
geeft goede volken voor de hei!

Maar nu hoor ik u zeggen, waarde lezers, dat op 15 Mei uw volk nog niet sterk genoeg is voor het maken van een aflegger. Dit zal ook wel zo schijnen. En daarom moogt u het natuurlijk wel een paar dagen later doen, maar vergeet u niet, dat uw volk nog gedurende 21 dagen sterk aangroeit. Alle eitjes vanaf 24 April moeten nog uitkomen. Tot 6 Juni krijgt u er dagelijks 1500 à 2000 bijen bij, terwijl het slijtageverlies van de oudjes in Mei nog niet veel gewicht in de schaal legt. Bovendien kunnen we uit onze aflegger geregeld nog broed putten, zodat het met de sterkte van ons volk wel zal meelopen.

U hebt dus twee moeilijke opdrachten te vervullen, namelijk het opzoeken omstreeks half Mei van de koningin en elf dagen later het uitsnijden van de redcellen min één. Het laatste is het minst lastige; u kunt daarbij de bijen van de ramen kloppen. De koningin opzoeken kan een geduldwerkje zijn, tenminste als u ze niet gemerkt heeft. U houde de bijen goed onder de rook of gebruikt een carbollap, zodat ze niet naar boven durven komen.

En vergeet tenslotte niet uw aflegger te voeren, want hij heeft voorlopig geen enkele vliegbij, die iets halen kan. Met een goede verzorging kunt u er nog een goed wintervolk van maken.

Nijmegen.

A. SMITS.

De bestrijding van de mijtziekte (Acariose) in Zeeuws-Vlaanderen

Voor zover ik kon nagaan werd de mijtziekte in dit gebied in de Gemeente Oostburg het eerst gevonden in 1933 door Dr. Winkel, van de Rijksseruminrichting. Volgens de Verslagen en de Mededelingen van de Directie van de Landbouw kwam de ziekte voor bij „verscheidene imkers” en was „in 1933 en 1934 een toenemend aantal volken gestorven”. Ter bestrijding werd het middel van Frow toegepast, waardoor de ziekte in 1934 afnam en zij slechts voorkwam op één stand, die niet met dit middel was behandeld. Deze stand bleek in 1935 nog besmet. Ook in 1938 waren er in Oostburg nog besmette standen. Winkel schrijft hierover: „In Juli zijn bij alle imkers in Oostburg de bijen gecontroleerd en het bleek, dat op twee standen deze ziekte wederom heerste. In 1935 en 1936 waren deze standen op één na volgens de methode van Frow op afdoende wijze behandeld. Of de verspreiding vanaf de onbehandelde stand of op andere wijze heeft plaats gegrepen, kon niet worden nagegaan. **Hoewel het ter voorkoming van uitbreiding noodzakelijk was, dat in het najaar deze streek aan een grondige behandeling werd onderworpen, is dit niet geschied.** De bestrijdingsmaatregelen hadden in de vorige jaren vrijwillig plaats. Als deze dikwijls herhaald moeten worden en er tengevolge van deze behandeling enige volken sterven, is de medewerking niet algemeen meer. Indien vrijwillige medewerking op de duur niet zou worden gegeven, zal het overweging verdienen, dat de Staat zich met deze bestrijding bemoeit en eventueel dringende bepalingen worden voorgeschreven”. Het dikgedrukte is van mij. Waarom de noodzakelijke behandeling niet werd uitgevoerd, wordt niet vermeld. Wordt de vrijwillige medewerking misschien toen al niet meer gegeven, omdat er tengevolge van de behandeling „enkele volken” gestorven waren? Of buiten de Gemeente Oostburg toen al mijtziekte voorkwam is mij niet bekend. In ieder geval breidde de ziekte zich uit, vooral daar tijdens de oorlogsjaren niet veel of niets aan de bestrijding werd gedaan. In Januari 1944 ontving het Rijksbijenteeltconsulentschap b.v. een monster uit Biervliet, waarvan alle bijen Acarapis bleven te bevatten.

Toen ik na de bevrijding van ons land in 1945 het Zuiden als ambtsgebied kreeg aangewezen, was, naast de zorgen die het opbouwen van een consulentschap uit helemaal niets meebracht, wel de grootste zorg hoe zo snel mogelijk een bestrijding van deze, vooral door haar slepend karakter zo gevaarlijke ziekte kon worden georganiseerd.

Ofschoon het natuurlijk gewenst is dat een bestrijdingsactie op basis van vrijwillige medewerking van de imkers berust, werd het door mij, vooral na de reeds plaats gehad hebbende experimenten, niet raadzaam geacht zonder de nodige bevoegdheden te beginnen. Op 26 Novembr 1946 werd het K. B. van 21 October 1946 „betreffende te nemen maatregelen tot wering en bestrijding van besmettelijke ziekten onder de bijen” gepubliceerd, (Staatsblad No. G 291) als voorloper van een definitieve wettelijke regeling, die op 10 Januari 1947 (Staatsblad No. H 13) tot stand kwam.

Bestrijdingsmaatregelen.

Als eerste uitvloeisel hiervan werd op 20 Febr. 1947 in de Nederlandse Staatscourant, no. 36 een beschikking van de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening bekend gemaakt, waarin het vervoer van bijenvolken uit West-Zeeuws-Vlaanderen naar de rest van Nederland werd verboden. Ofschoon dit gebied door zijn geïsoleerde ligging weinig kans bood op uitbreiding naar Nederland benoorden de Schelde en ten oosten van de Braakman was het toch noodzakelijk om verplaatsing van bijenvolken uit het besmette gebied b.v. door verhuizing te voorkomen.

Het onderzoek naar en de bestrijding van de bijen-

ziekten was door de bijenwet geheel in handen gelegd van de Rijksbijenteeltconsulent. Om te weten te komen in welke mate de mijtziekte voorkwam, werd door mij en mijn assistent in het voorjaar van 1947 begonnen monsters te nemen van alle in West-Zeeuws-Vlaanderen voorkomende bijenvolken. Er bleken 392 volken aanwezig te zijn. Dit aantal was voor dit gebied abnormaal laag. De oorzaak hiervan moet gezocht worden in de op vele plaatsen in dit gebied ernstige oorlogsschade en in de mijtziekte, waardoor vele volken te gronde gingen.

Monstername.

Het nemen van deze monsters op ver van elkaar gelegen plaatsen, was een enorm werk. Gelukkig werd de medewerking verkregen van verschillende bestuursleden van de afd. Oostburg en van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland. Zij verschaften de adressen van de leden, gerangschikt naar de Gemeenten, en zorgden ervoor dat op iedere plaats een lid van de afdeling als gids beschikbaar was. Voor deze hulp zij hun op deze plaats nog eens hartelijk dank gebracht. De bijen werden aan het vliegnet gevangen met een „Regina”-koningin-vang-apparaat. Bij het bepalen van het aantal bijen per monster moest met twee dingen rekening worden gehouden: het aantal bijen per monster moest zo groot zijn dat met een behoorlijke zekerheid ook een geringe besmetting kon worden aangetoond, terwijl het niet zo groot mocht worden, dat een snel afwerken van het onderzoek onmogelijk zou zijn.

Wat het eerste betreft geeft de waarschijnlijkheidsrekening uitkomst. Verschillende auteurs hebben hierover tabellen gepubliceerd. Ik citeer hier een paar gegevens uit Linde: Als van een volk 5% van het aantal bijen ziek is en men onderzoekt een monster van 31 bijen, dan heeft men in 80% van de gevallen kans dat een zieke bij wordt gevonden. Wil men 99% kans hebben dan moeten tenminste 89 bijen worden onderzocht. Het aantal bijen per monster nodig om diezelfde zekerheid te hebben, neemt snel af bij toenemende besmetting: Is 50% van de bijen uit een volk ziek, dan heeft men slechts 7 bijen te onderzoeken om in 99% van de gevallen een zieke bij te vinden.

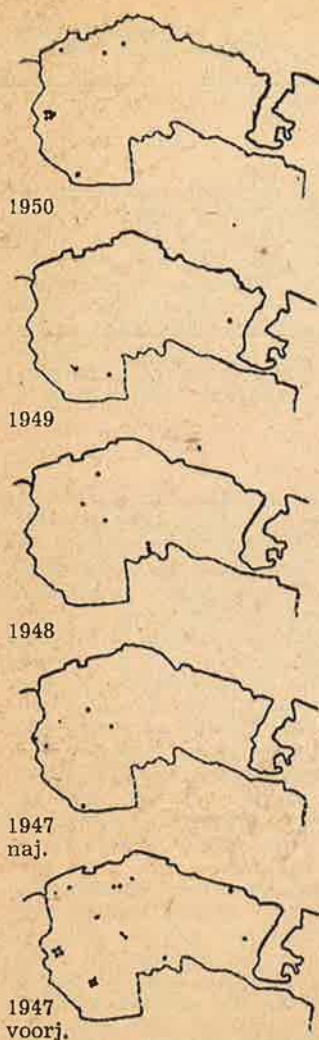
Daar het onderzoek nogal tijdrovend is en een groot aantal volken moest worden onderzocht, werd het aantal bijen per monster op ongeveer 30 bepaald.

Wijze van onderzoek.

Voor het onderzoek kwam een zeer prettige samenwerking met de Rijksseruminrichting (Dr. Veldhoen)



Assistent van Willegan „zuigt” een monster ergens in Zeeuws-Vlaanderen.



tot stand. Het enorme werk dat daar verzet is (in 1950 werden 873 monsters, dus $873 \times 30 = 26190$ bijen!), onderzocht) verdient zeker de dank van de Nederlandse imkers. De techniek van het onderzoek werd in de loop der jaren gewijzigd.

Oorspronkelijk sneed men met een scheermes een schijfje van het borststuk af en zocht daarin de tracheeën op onder de praepareermicroscop. Op mijn advies werd deze vrij omslachtige methode verlaten voor de methode die o.a. door Betts is beschreven en die in Engeland gebruikt wordt.

Nadat de nodige routine was opgedaan bleek deze methode inderdaad sneller te werken.

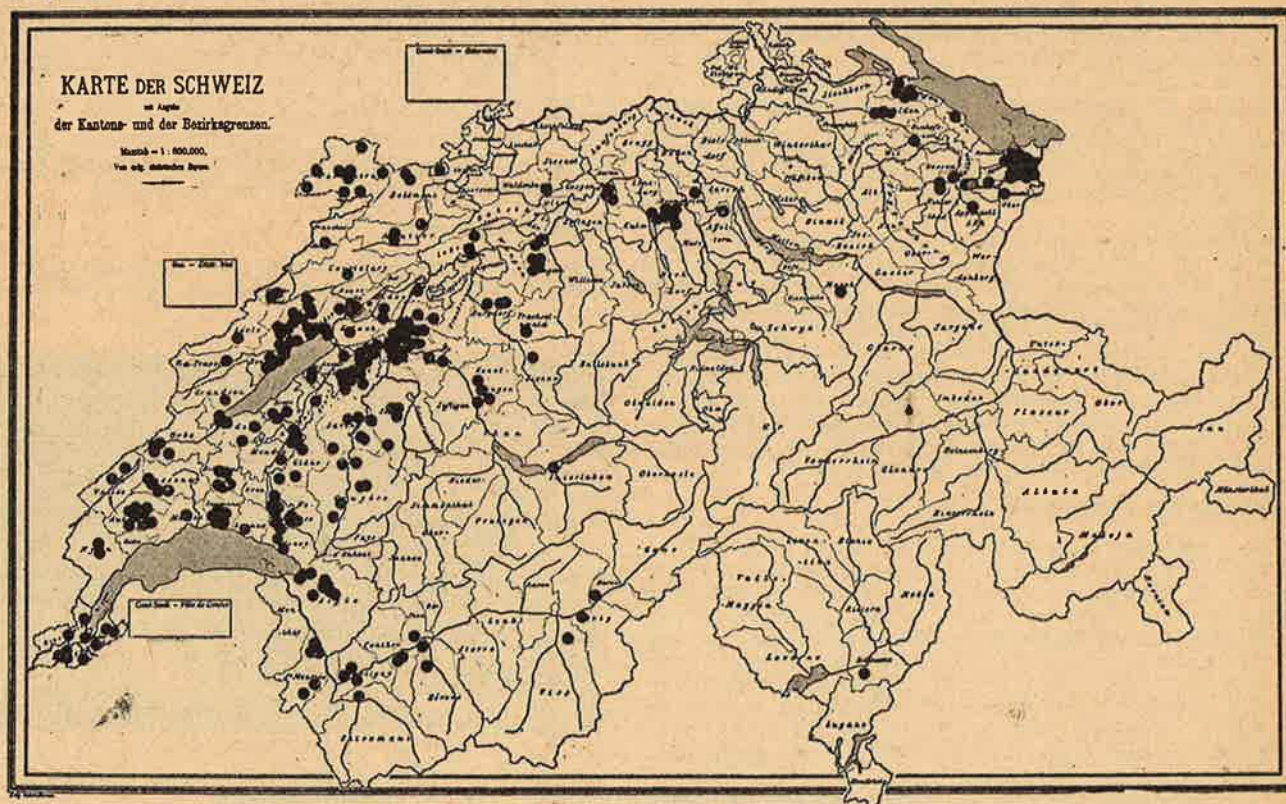
In het begin werden de monsters uit Zeeuws-Vlaanderen vers opgezonden en dan bij de Rijksseruminrichting in de koelkast bewaard. Daar de bruikbaarheid dan toch nog wel afnam werden later de bijen direct in brandspiritus bewaard. Dit bleek uitstekend te voldoen en het was daardoor mogelijk het onderzoek over een iets langere periode uit te strekken.

Bestrijding.

Na het onderzoek in het voorjaar van 1947 bleek dat mijtziekte op 18 standen, verdeeld over 10 plaatsen, voorkwam. Daarna moest worden beslist op welke wijze de bestrijding moest plaats vinden. In het buitenland waar de ziekte algemeen voorkomt, gebruikt men zeer veel het z.g. middel van Frow. Later kwamen ook andere middelen in de handel. Alle berusten op het principe de mijten door bepaalde gassen, die in de luchtbuizen van de bijen doordringen, te doden. De resultaten worden zeer verschillend beoordeeld. In de laatste jaren verschenen verschillende publicaties (o.a. van Heller, Ingold, Jordan, Lavie, Sweney, Tippet, Vomsattel) waarin de mogelijkheid om de ziekte door geneesmiddelen geheel uit te roeien, op z'n minst sterk in twijfel werd getrokken. Over het algemeen echter zijn de onderzoekers enthousiast over het een of andere middel, waarbij het Frow'se middel meestal nog de voorkeur verdient. Vooral de bekende Zwitserse onderzoeker Morgenthaler meent door het voortdurend toepassen van dit middel en vervoerverbod uit besmette streken de mijtziekte te kunnen uitroeien. Men wordt toch wel erg sceptisch gestemd als men de beide, hierbij gereproduceerde kaarten van Zwitserland vergelijkt. Wat in de vele jaren hard werken bereikt is, stemt niet erg hoopvol. Weliswaar zijn er in enkele streken minder gevallen van mijtziekte (de kaarten zijn niet geheel vergelijkbaar, omdat de ene over 6 jaren, de andere maar over 2 jaren gaat), maar de uitbreiding in andere gebieden en de verspreiding verder over het land zijn toch opvallender. Of dit nu een gevolg is van het niet afdoend werken van het toegepaste middel of van de onmogelijkheid de organisatie zo te maken, dat een goed resultaat wordt bereikt, doet weinig ter zake. Het feit blijft dat in Zwitserland, niettegenstaande grote inspanning en vele kosten de mijtziekte in 30 jaren eerder terrein gewonnen heeft dan verloren. In Engeland zijn de resultaten al niet veel beter.

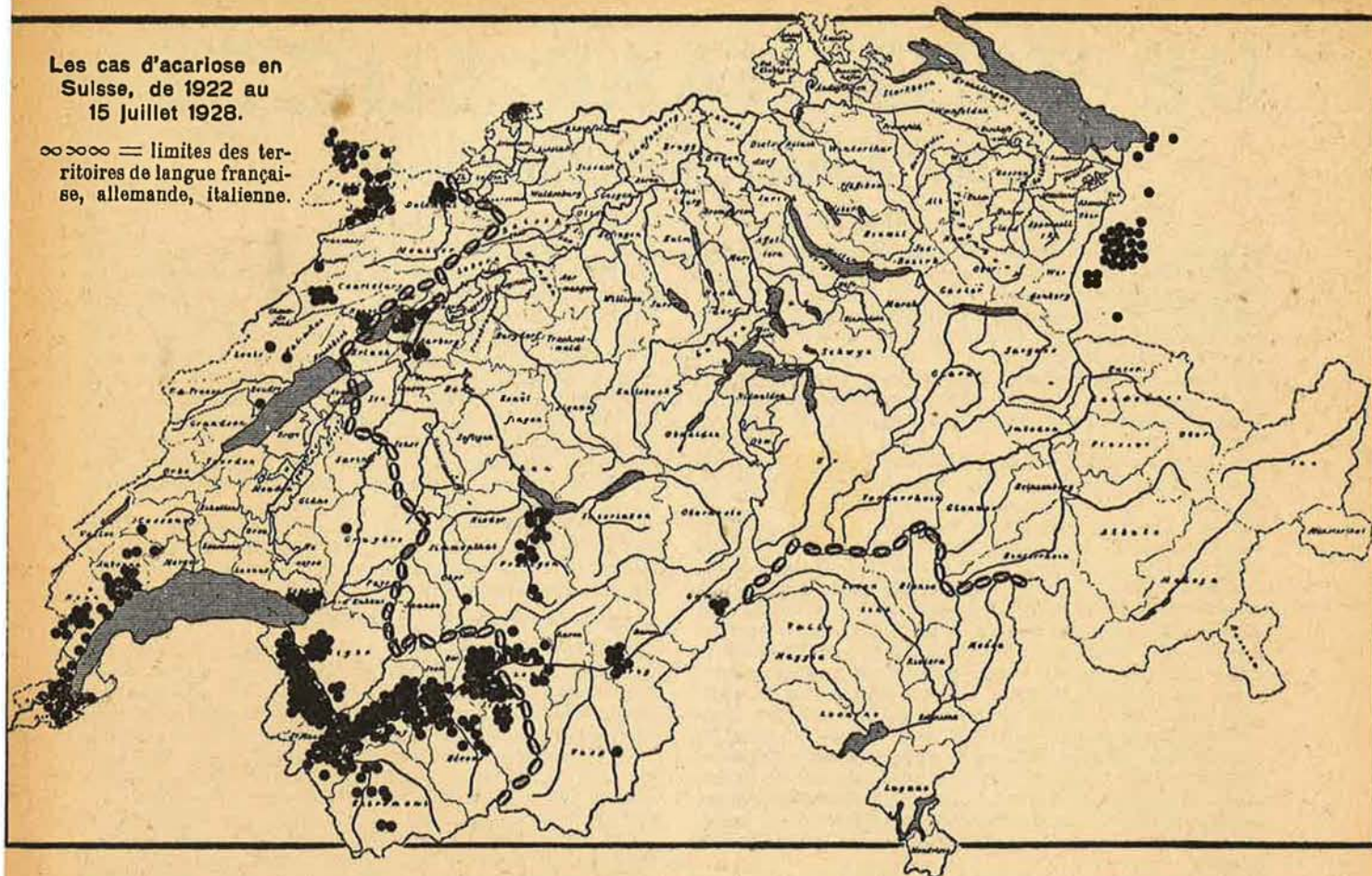
Ik meende dan ook in Zeeuws-Vlaanderen, vooral door het betrekkelijke gering aantal besmette volken, een andere weg te moeten volgen. Ik ging er toe over de zieke volken te doden. Gedachtig het goede Nederlandse spreekwoord: „Zachte heelmesters maken stinkende

Mijtziekte-kaart 1950/1951



**Les cas d'acariose en
Suisse, de 1922 au
15 juillet 1928.**

∞ ∞ ∞ ∞ = limites des ter-
ritoires de langue françai-
se, allemande, italienne.



Mijtziekte-kaart 1922/1928

wonden", ging ik echter nog iets radicaler te werk. Er bestaat nl. grote kans dat door vervliegen van de bijen de ziekte zich over alle volken van een bijstand uitbreidt. Het overvliegen van één zieke bij naar een gezond volk is voldoende om dit ziek te maken. De kans dat men een dergelijk pas besmet volk als zodanig herkent, is uiterst gering.

De volken van bijenstanden, waarop een of meer zieke bijen voorkwamen, werden daarom alle als van ziekte verdacht vernietigd. Om de ziekte uit te roeien is het voldoende de bijen te doden. De raat en de woning behoeven niet te worden ontsmet, omdat de mijten slechts korte tijd buiten de bij kunnen blijven leven. Het doden der bijen gebeurde aanvankelijk door een schaalkje met een mengsel van benzine en tetrachloorkoolstof in de kast te laten verdampen. Het bleek echter al spoedig, dat door de slechte toestand, waarin veel kasten verkeerden, vaak teveel damp ontweek, waardoor alleen maar een narcose optrad en de bijen later weer „bij"-kwamen. Na enige aarzeling ben ik toen overgegaan naar het, ook voor de mens, zeer giftige calcium- of natrium cyanide. Dit voldeed uitstekend en bij de nodige voorzorgsmaatregelen is het gevaar voor vergiftiging van de mens zeer gering.

De volken werden, zoals de wet dit voorschrijft, getaxeerd door de Rijksbijenteeltconsulent en door het Rijk vergoed.

Behalve in 1947, toen in voor- en najaar werd onderzocht en bestreden, werden de monsters steeds in het najaar genomen. Het verlies van de volken is dan minder moeilijk te dragen en de volken die vernietigd worden hebben dan geen of weinig broed, waardoor de raten beter bruikbaar blijven. De medewerking van de door deze maatregelen getroffen imkers was in het algemeen zeer goed. Slechts in een paar gevallen werd enige moeite ondervonden. In een geval was de tegenwerking zo groot, dat door de Rijkspolitie een bekeu-

ring werd gemaakt. Door een minder juiste redactie van het proces-verbaal liep de imker een veroordeling mis. Hoe goed de verstandhouding verder was wordt wel getypeerd door het feit dat ik bij een imker, waar ik juist alle bijen had gedood, werd uitgenodigd het middagmaal mee te gebruiken.

(Wordt vervolgd).



Gregoire C., Koch H., & Delvaux E.: Een hoopvolle wending in de bestrijding der mijtziekte, veroorzaakt door *Acarapis woodi*.

Maandblad van de Vlaamse Bieënbond, 36 Jg., Nr. 3, Maart 1952. P.p. 68—71.

Stoffen die chemisch verwant zijn aan het bekende insecticide DDT hebben niet de insectendodende werking daarvan, maar zijn wel sterk mijtdodend. Deze stoffen, aangeduid door de verzamelnaam diparahalophenylalkylcarbinols, werden zuiver bereid en bleken dan de veroorzakers van de mijtziekte wel te doden, maar de bijen niet aan te tasten.

De toepassing in de bijenkast gebeurt door het verbranden van, in deze stoffen gedrenkt, geprepareerd karton.

Tilburg.

Ir. J. MOMMERS.

DE WEG NAAR SUCCES

De Aalster Bedrijfsmethode

(Vervolg en slot artikel Aprilnummer blz. 56)

Ofschoon de zomerdracht de hoofdobbrengst aan honing moet leveren en niettegenstaande het feit, dat de heide langzamerhand verdwijnt en vele jaren teleurstelt, loont het toch dikwijls de moeite om naar de heide te trekken. Vele imkers vinden in hun naaste omgeving nog wel heidevelden, vooral in het Zuiden en Oosten des lands. In droge jaren laat de zandheide ons zeker in de steek en zou het de voorkeur verdienen naar de veenheide te trekken, indien dié niet op al te grote afstand te vinden is.

Als de heide wil honingen, kunnen daarvan prachtige opbrengsten gehaald worden. Indien men besluit naar de heide te gaan, moet men vooral in de drachtloze tijd tussen de zomerdracht en de heide, dat is voor de zandheide tussen 20 Juli en 15 Augustus, zijn volken zeker geen gebrek laten lijden en er de gang in houden. Velen komen op de heide met verarmde volken, practisch zonder broed, ogenschijnlijk met tamelijk veel volk, doch het zijn meestal oude vliegbijen, die van de zomerdracht zijn overgebleven. Deze bijen verdwijnen zo gauw ze op de heide staan, de imkers begrijpen niet, waar ze gebleven zijn en menen, dat de heide extra veel bijen kost. Doch de heer van Giersbergen, onze eerste bijenteeltconsulent had het wel door, toen hij zeide: „Een bij laat zich maar eens prijzen”. Dit moet men als volgt verstaan: als een volk een flinke dracht heeft meegemaakt, is alles op de honingopbrengst gezet, de broedaanzet is in het gedrang gekomen en er is dus onvoldoende aanvullingsmateriaal voor de volgende dracht.

Doch de Aalster methode voorziet weer zo prachtig in dit van nature ontstane tekort. Door het geregelde aftappen op de zomerdracht zijn de bijen, die de Engelse kastjes in Augustus bevolken, alle van betrekkelijk jeugdige leeftijd en ze kunnen de hoofdvolkten op een zeer natuurlijke wijze prachtig versterken. Men moet dat werkelijk eens meegemaakt hebben om de resultaten te kunnen geloven. We gaan op de heide dus weer juist te werk als op de zomerdracht. De Engelse volkjes worden er tussen geplaatst en naargelang de volkssterkte ervan en naar de duur van de dracht worden ze weer één of twee keer verplaatst.

Na de heidedracht worden de hoofdvolkten geslingerd; de Engelse kastjes bevatten zo weinig dat we hun dit gerust kunnen laten houden. We gaan dus de winter in met al onze hoofdvolkten en alle Engelse volkjes, want deze laatste hebben we immers in het voorjaar nodig voor de versterking der hoofdvolkten. De Engelse kastjes zetten men dicht tegen elkaar, waardoor ze elkaar verwarmen. Als men ze boven afdekt met papier, zakken en asfalt, komen ze vlot de winter door. Tijdig met opvoeren beginnen, om de broedaanzet te bevorderen en ook opdat de suiker goed verzegeld wordt. De hoofdvolkten minstens 10 kg suiker geven en de Engelse volkjes 5 à 6 kg.

Indien men niet naar de heide gaat, dient men reeds in Augustus er voor te zorgen, dat de bijen steeds ruim in de voorraad zitten, waardoor broed aangezet wordt en aldus het fundament gelegd wordt voor een sterk voorjaarsvolk. Want de Aalster methode slaagt niet, evenmin als welke andere methode ook, als we met zwakke dwergvolken werken. Imkers, die de Aalster bedrijfsmethode willen gaan volgen, kunnen deze zomer de grondslag leggen door einde Mei begin Juni de Engelse volkjes te maken, de rest volgt dan vanzelf.

Opmerkingen.

Nu we aan het einde van de beschrijving van de Aalster bedrijfsmethode zijn gekomen, willen we nog gaarne op enkele praktijkgevallen de aandacht vestigen.

1. Het winnen van raathoning.

Alleen blanke raathoning van de heide is als zodanig geschikt. Wil men een bak van die veelbegeerde honing, dan ga men als volgt te werk. Neem van een sterk volk de bovenbak weg — de bijen moeten in dat volk blijven — en plaats de bijenvrije bovenbak op een andere kast. We leggen op de aldus behandelde kast het koninginrooster en daarop wordt een honingkamer, dus met lage ramen, geplaatst. De raampjes moeten voorzien zijn van smalle stripjes kunstraat, terwijl één van de raampjes voorzien moet zijn van een vol vel kunstraat. Dit is het zogenaamde klimraam. De honingkamer goed afdekken met een goed sluitend kleedje. Niet te nieuwsgierig zijn en de bijen met rust laten.

We hebben het ook al eens geprobeerd door de honingkamer boven op de twee broedbakken te zetten of tussen de twee broedbakken in, doch meestal liep het op een mislukking uit.

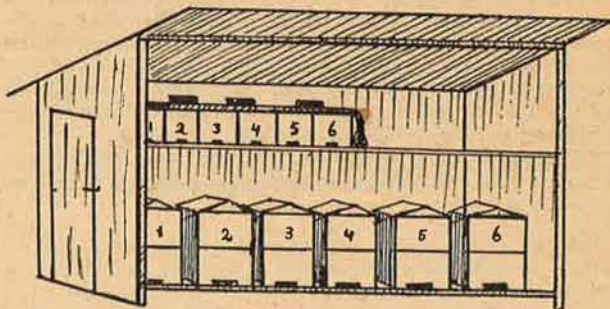
2. Selectie van goede koninginnen.

De Aalster methode leent zich ook zeer goed om aan teeltkeus te doen, zij het op een ietwat grove wijze. Heeft men op zijn stand een volk, dat uitblinkt in honingopbrengst, zwermtraagheid en andere gewenste eigenschappen, dan is men geneigd daarvan afstammelingen te kweken. Dit zal men kunnen doen als volgt: Van dit „elite-volk” maakt men einde Mei de kunstzwerm een 5-tal dagen eerder dan van de andere volken. Het gevolg is, dat het dus ook een 5-tal dagen eerder rijpe koninginnen heeft dan de andere volken. Als men dit volk, als het „getuut” heeft, op de 13de dag na het maken van de kunstzwerm van zijn moercellen ontdoet, heeft men de beschikking over een flink aantal koninginnen „van goeden huize”. Elk volk, dat men ervan wil voorzien, kan men er één geven door het dekkleedje even op te lichten aan één tip, wat rook te geven en dan de koningin laten bijlopen. Deze wordt dan vlot aangenomen. Hoort men ze de volgende dag „tuten”, dan snijdt men alle moerdoppen weg en heeft het volk de gewenste koningin.

Als alle afstammelingen van een goede koningin nu maar van dezelfde prima kwaliteit waren, dan waren we er. Doch we weten, dat dit niet altijd het geval is, want ook de darren en velerlei andere factoren spreken een woordje mee bij de vererving. Maar het kan toch een stap in de goede richting betekenen.

3. Het in orde maken van een moerloos volk.

Is een van de hoofdvolkten in de zomer moerloos of heeft het een slechte koningin, dan biedt het Engelse volkje de mogelijkheid de zaak in orde te maken.



De grondslag voor een volgend goed bijenjaar gelegd.

Hoofdvolkten op benedenbak, minstens 10 kg suiker. Engelse kastjes vlak tegen elkaar, goed ingepakt, 5 à 6 kg suiker.

Parool der bijen:

Rust Handen af tot einde Maart !

ORANJESTAD BREDA

Zoals u reeds in het vorige „Groentje” hebt kunnen lezen, zullen wij op **Donderdag 21 Augustus a.s.** het genoegen hebben, onze imker-vrienden uit alle oorden van het land het welkom toe te roepen.

Onze imkersdag valt in de periode, waarin Breda zijn 700-jarig bestaan viert onder het motto: **Oranjestad Breda. Een ere-naam, maar een naam, die haar met recht toekomt, omdat Breda de bakermat is van ons huidige Koningshuis.**

In de overtuiging, dat u zeker wat meer wilt weten over de stad, die u 21 Augustus als gast zult bezoeken, zou ik gaarne dit eerste praatje willen besteden, om u iets van de historie van onze stad te vertellen.

Welk onderwerp? Zij liggen voor het grijpen. Breda heeft een zeldzaam bewogen geschiedenis achter de rug. Neem de krijgsbedrijven. Tijdens de 80-jarige oorlog moest zij niet minder dan zes, door de inneming der stad gevolgde belegeringen doorstaan.

De beruchtste hiervan is die van Haultepenne in 1581, die haar voor de koning van Spanje veroverde en door zijn troepen liet plunderen, waarbij ongeveer 600 personen het leven lieten, en waarna de overgrote meerderheid der overlevenden de stad verliet. Nauwelijks 400 bleven er in achter.

En hoe hebben wij als jongens genoten van de zo tot de verbeelding sprekende verrassing van Breda in 1590 door middel van een schip met turf door de Staatse kapitein Charles de Héraugière? Het z.g. Spanjaardsgat zult u kunnen bezichtigen.

Of zullen wij verhalen over de bloei en het verval van handel en nijverheid uit de tijd, dat Breda nog een zeehaven was en de handel vanuit Holland en Engeland in de richting Maastricht, Luik en Aken over onze stad werd geleid, om de hoge Maastollen te ontgaan?

Laten wij ons bepalen tot **Oranjestad Breda.**

De eerste Bredanaars vestigden zich in de tweede helft der 11e eeuw aan de samenvloeiing van de Mark en de Aa, waar op een strategisch punt een burcht gesticht was, die de bewoners meer veiligheid bood. Wie de geschiedenis van die burcht in de loop der eeuwen nagaat, bemerkt, dat dat de groei en bloei van de stad Breda voor en groot deel daarmee samengaat.

Omstreeks 1190 wordt van het kasteel van Breda ge-



BREDA
„DE POORT
VAN HET ZUIDEN”

sproken, in den beginne niet meer dan een versterkte veste. Maar in de loop der tijden, gelijke tred houdend met het groeiend aanzien van de Heren van Breda, is het meermalen verbouwd en uitgebreid.

Jan van Polanen, een Hollands edelman uit het huis van Wassenaar, die de heerlijkheid Breda in 1351 door koop van de hertog van Brabant verkregen had, liet het kasteel in dat jaar afbreken en weer opbouwen en koos het tot vaste verblijfplaats.

In 1403, door het huwelijk van zijn kleindochter **Johanna met Engelbrecht van Nassau**, is de dynastie van de Nassau's, waaruit ons **Koningshuis stamt**, blijvend in deze gewesten gevestigd. De geschiedenis van dit

stamhuis is sindsdien zo nauw met die van stad en het land van Breda samengeweven, dat zij tot in het midden der 16e eeuw nauwelijks is te scheiden. Grote bloei was hiervan het gevolg. De stad werd residentie, waardoor talrijke aanzienlijke geslachten zich hier vestigden. Het hoogtepunt werd bereikt in de 16e eeuw onder Hendrik III van Nassau. Het eens door Jan van Polanen gestichte kasteel liet hij gedeeltelijk afbreken en in de stijl van zijn tijd, die der renaissance, op waarlijk vorstelijke wijze herbouwen. De naam van Hendrik III van Nassau is verbonden gebleven aan het indrukwekkend schone monument, dat hij ter nagedachtenis van Engelbrecht II in het machtige bedehuis, de Grote of O. L. Vrouwekerk, liet oprichten.

De opvolger van Hendrik III, **René van Chalons**, had als erfgenaam van een oom van moederszijde het **prinsdom Oranje geërfd, en diens naam en wapen aangenomen.**

Hij sneuvelde in 1544 in Frankrijk en liet al zijn bezittingen in Nederland en Frankrijk na aan **Willem I van Oranje, de grondlegger van onze onafhankelijkheid.** En zo ben ik met zevenmijlslaren gekomen, waar ik wezen moest: **Oranjestad Breda.**

Veel uit die glorie-tijden is verloren gegaan door een brand van catastrofale omvang, die in 1534 bijna de gehele stad, ± 1300 huizen, het stadhuis en tal van kerken en kloosters in de as legde; slechts de Grote Kerk en een 160-tal woningen bleven gespaard.

En nu... tot de volgende keer!

Houdt 21 Augustus vrij!

K.

(vervolg van pag. 70)

Constateert men b.v. bultbroed, dan wordt de onbevruchte koningin verwijderd, tenminste als het bultbroed niet door eierleggende werkbijen wordt veroorzaakt. Het volk komt op de benedenbak, daarop de opengelegde separator en in de bovenbak de hele inhoud van een Engels kastje, dus raten, broed, volk en al. Na een paar dagen de separator weg en verenigen via een krant. We hebben dan wel een oude koningin op dat volk, doch in normale gevallen kan ze best nog een jaartje mee.

4. Let op de toestand der raten.

Bij deze intensieve bedrijfsmethode worden extra eisen aan de raten gesteld. Al te dikwijls ziet men, dat men de raten te lang mee laat gaan. Bij nauwgezette controle ziet men, dat ze veel darrencellen bevatten, zwart zijn door het vele bebroeden, te kleine cellen en dat ze een bron van besmetting kunnen vormen. Een goede raad: ruim tijdig uw oude raten op, vervang ze door verse kunstraat, want de bijen bouwen zo graag.

5. Is deze methode economisch?

Dikwijls wordt de vraag gesteld, of deze manier van bijenhouden economisch verantwoord is. Als extra kos-

ten heeft men alleen de aanschaf van de 6 of 8 raamskastjes, die, als men zelf enige handigheid in timmeren heeft, zeer weinig kosten. Als jaarlijks terugkerende kosten heeft men praktisch alleen de prijs van de suiker. Een Engels volkje is in onze omstandigheden ruimschoots te houden met 10 kg suiker, die nodig zijn in de beginperiode en later voor het inwinteren. Bij de huidige suikerprijs betekent dat goed f 5,— en daarvoor krijgt men dan een aanhoudende stroom van vliegbijsen en een volkje voor de versterking in het voorjaar. Ik meen, dat het voor een prikje is! Trouwens onze financiële bedrijfsinkomsten pleiten zeer sterk in het voordeel van het Engelse kastje.

Niet dan na aandrang van velerlei zijden ben ik tot het beschrijven van de Aalster bedrijfsmethode overgegaan. Niet, dat ik publiciteit vrees, doch al te gauw wordt gedacht, dat men „visserslatijn” spreekt. Indien het schrijven van deze artikeltjes er echter toe bijdraagt onze geliefde imkerij iets op te heffen, is een goed doel gediend. De methode is natuurlijk voor wijzigingen en misschien verbeteringen vatbaar; gaarne aanvaard ik critiek, mits daarmee de goede zaak gediend wordt.

Geachte lezer(es), veel voorspoed op „UW weg naar succes” via de Aalster Bedrijfsmethode.

Aalst (N.-Br.).

J. EVERS.

Het slingeren, behandelen

HIER mogen enige nuttige wenken volgen omtrent het slingeren, behandelen en verpakken van honing. De bedoeling is de imkers in het algemeen een duidelijk inzicht te geven in de eisen, waaraan de behandeling van ons heerlijk product dient te voldoen, om de waarde hiervan ten volle tot haar recht te doen komen. Hoewel deze wenken vooral bestemd zijn voor de imkers, die hun product geheel of gedeeltelijk aan de markt plegen te brengen, zullen ook degenen, die hun honing uitsluitend voor eigen gebruik aanwenden, er goed aan doen, de voor een waardevol product geldende regelen in acht te nemen, omdat zij dan met meer voldoening van hun eigen oogst zullen genieten. Een eerste eis is vanzelfsprekend het betrachten van de uiterste zindelijkheid, zowel bij het oogsten als bij het slingeren en de verdere behandeling van de honing. Reine handen, reine kleding, reine omgeving en reine gereedschappen en verpakkingsmiddelen.

Voor het bijenvrij maken van honingkamers of van als honingkamer gebezigde broedkamers, gebruike men een **bijen-uitlaatbord** (foto 1). Dit is een dekplank, meestal gemaakt van triplex, welke de oppervlakte van de honingkamer geheel afsluit. In het midden is een blikken instrumentje aangebracht, hetwelk de bijen gelegenheid geeft naar beneden uit te wijken, doch waardoorheen ze zich niet in omgekeerde richting kunnen begeven. Deze dekplank is verder voorzien van een randje, zowel aan de onder- als aan de bovenkant, waardoor aan beide zijden de vereiste bijenruimte beschikbaar blijft.

Men schuife het uitlaatbord tegen de avond tusschen broed- en honingruimte. Hierbij wordt heel weinig of geen rook gebruikt en in geen geval wordt rook in de honingruimte geblazen. Het uitlaatbord komt dus op dezelfde plaats als het moerrooster te liggen. Men kan het moerrooster ook veilig op zijn plaats laten en legt dan het uitlaatbord op het moerrooster. De volgende morgen hebben nagenoeg alle bijen de honingruimte verlaten en zich naar de broedkamer(s) begeven. Enige jonge bijtjes, welke men nog op de raten mocht aantreffen, tikt men er gemakkelijk af. Boven het uitlaatbord mag geen koningin of broed aanwezig zijn en mogen zich evenmin darren bevinden; is dit wel het geval, dan slaagt deze behandeling niet.

In plaats van gebruik te maken van een bijen-uitlaatbord kan men de bijen van de te slingeren raten verwijderen door deze af te stoten (foto 2). Men gebruike hiertoe echter geen veger, in welke vorm ook; hierdoor zou de honing gemakkelijk kunnen worden verontreinigd.

De kamers met de te slingeren raten worden aanstonds na het afnemen in een helder en schoon en — zo nodig — verwarmd vertrek gebracht, waar de bijen geen toegang hebben. Een temperatuur van 65° F. is wel het minimum, 80° F. is nog niet te warm. Bij voorkeur wordt dan onmiddellijk met het slingeren begonnen. Mocht men niet in de gelegenheid zijn de honing aanstonds in een verwarmd vertrek onder te brengen, zodat hij na enige tijd is afgekoeld, dan moet hij enige uren in een verwarmd vertrek worden geplaatst alvorens tot verdere behandeling wordt overgegaan.

Bevinden zich verschillende soorten honing in de afgenomen honingkamers dan worden deze soorten zoveel mogelijk afzonderlijk verder behandeld. Door de raten tegen het licht te houden kan men verschillende soorten honing meestal gemakkelijk onderscheiden.

De aandacht wordt er nadrukkelijk op gevestigd dat alleen raten worden weggenomen welke rijpe honing, d.w.z. voor tenminste $\frac{1}{2}$ verzegelde raten bevatten. Onrijpe honing (foto 3) beïnvloedt de kwaliteit in sterke mate en is ook minder goed houdbaar.

Voor het ontzegelen gebruike men of het **ontzegel-mes** of de **ontzegelvork** (foto 4). Dit gereedschap dient brandschoon te zijn. Vóór het gebruik moet het mes of de vork in heet water worden gedompeld en daarna luchtig aan een schone doek worden afgeveegd, opdat niet te veel water aan de honing zou worden toegevoegd.

Er bestaan ook meer gecompliceerde apparaten van grotere capaciteit, doch deze zijn meestal slechts bij grote bedrijven in gebruik, welke ook in ander opzicht beter zijn geoutilleerd en waarvoor deze wenken minder zijn bedoeld.

Voor een gemakkelijke en zindelijke bewerking heeft men voorts nodig een **ontzegelbak**. Hiervoor kan men elke willekeurige schaal of bak gebruiken mits deze volkomen rein en van voldoende grootte is om de afgesneden zegels te bevatten en om het raam er zó rechtstandig boven te kunnen houden, dat bij de bewerking geen honing er naast lekt. De in de handel zijnde ontzegelbakken zijn zeer geschikt, ook

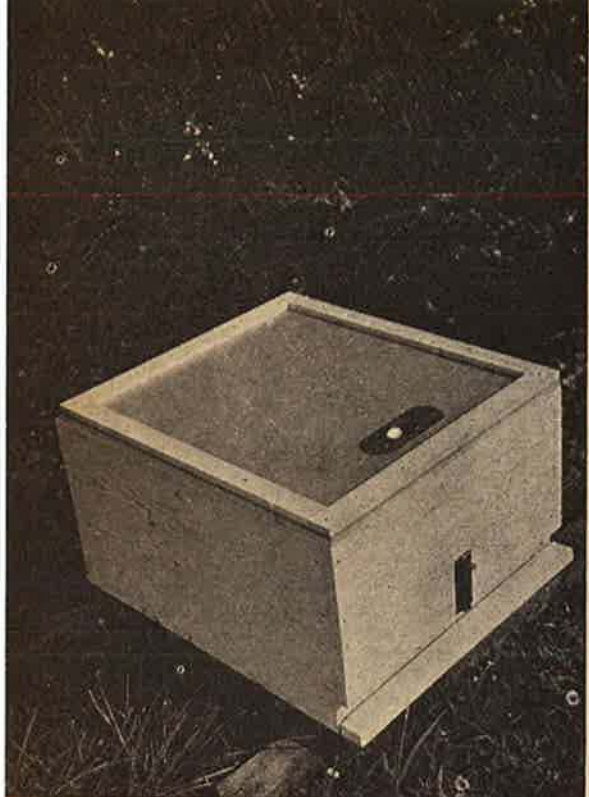
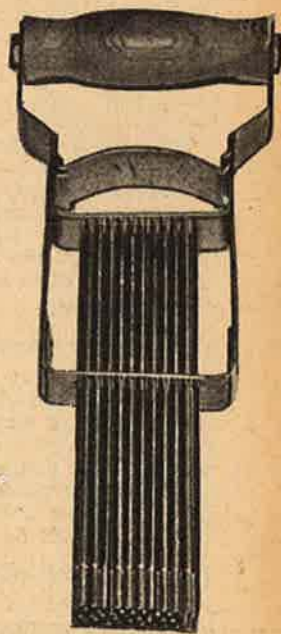
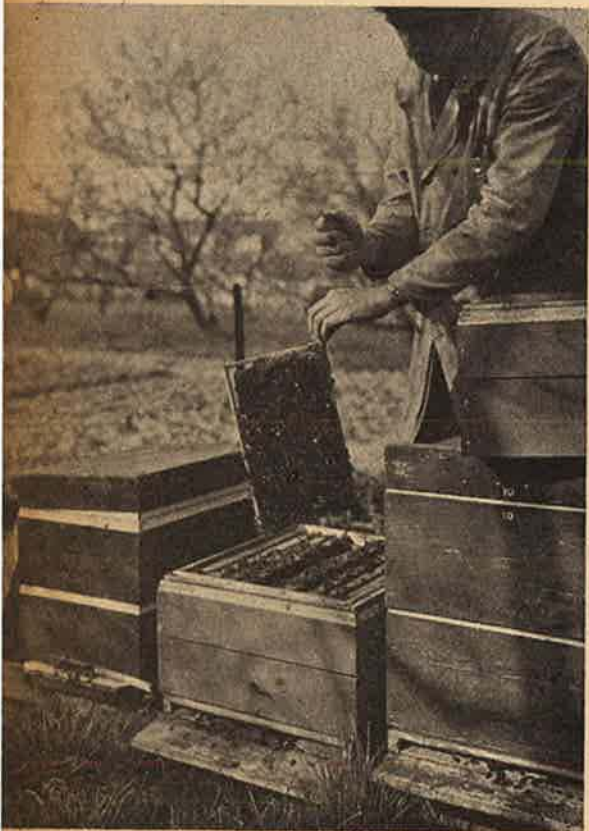


Foto 1: Voor het bijenvrij maken van honingkamers of als honingkamers gebruikte broedkamers gebruike men een bijen-uitlaatbord, zoals er op deze foto een ligt op de broedkamer van de nieuwe spaarkast.

(Cliché Bijenhuis Wageningen)

Foto 2: De beproefde manier om de bijen van een raampje te stoten: het raampje met de ene hand stevig bij het toplat-oortje vasthouden en met de vuist van de andere hand een stevige tik geven.



n verpakken van honing (I)

omdat deze een **dwarsteun** bevatten, waarop mes of vork kan worden afge- streken.

Zodra men een raat aan beide zijden heeft ontzegeld plaatst men deze in de slinger (foto 5), na eventuele afstands-blikjes te hebben verwijderd. De raat moet zó in de slingerkooi worden geplaatst, dat zij met een der ontzegelde zijden tegen het gaas van de kooi leunt, om raatbreuk te voorkomen. De **onderlatten** behoren te staan in de richting, waarin de slinger draait; de cellen zijn immers enigszins met een kleine helling naar boven (dus naar de **toplat**) gebouwd en indien de cellen derhalve een weinig achterwaarts zijn gericht, wordt de honing door de middelpuntvliedende kracht en ook door de zuiging van de lucht gemakkelijk uit de cellen verwijderd.

In een slinger van de meest gebruikte afmetingen kan tegen elk gaasvlak één broedkamerraam worden geplaatst; deze ruimte is echter voldoende voor twee honingkamerramen. Gezorgd dient te worden, dat de slinger zo regelmatig mogelijk wordt belast, d.w.z. dat het gezamenlijk gewicht van de raten in elke afdeling van de slingerkooi **ongeveer gelijk** is. Vertoont dit gewicht onderling grote verschillen, dan gaat de slinger bij het opvoeren van de snelheid „wringen” (schudden of dansen) en heeft niet alleen dit instrument veel te lijden, maar treedt ook gemakkelijk breuk van de raten op.

Nadat men de ramen in de slinger geplaatst heeft, wordt het deksel opgelegd en begint men **langzaam** te draaien, maar toch zó, dat men na enige slagen de honing tegen de slingerwand hoort „regenen”. Verzwakt dit geluid, dan zijn de cellen aan de éne zijde van de raten nagenoeg half leeg. Door geleidelijk af te remmen zette men de machine dan stil en draaie de raten om en wel door deze van boven naar beneden te keren, opdat de **onderlatten** ook verder **vóór** blijven draaien. Nu beginne men eerst weer langzaam te draaien tot het bekende regen- geluid wederom vernomen wordt. Verzwakt dit geluid, dan wordt de snelheid telkens iets opgevoerd en na enige minuten zal de ene zijde van de raat geheel of nagenoeg geheel ledig zijn. Dan worden de ramen nogmaals op dezelfde wijze omgekeerd en men slingert de andere zijde leeg. De ene soort honing slingert gemakkelijker dan de andere en ook de temperatuur speelt een belangrijke rol. Men kan dus vooraf niet aangeven, hoe lang en hoe snel moet worden gedraaid. Als men echter bij vrij grote snelheid het regengeluid niet meer verneemt, kan men veilig stoppen om eens te controleren of er nog veel honing in de raat is achtergebleven. Blijkt dit inderdaad het geval, dan moet men het draaien nog eens hervatten.

Heide-honing vereist echter om zijn taaiheid nog een behandeling, vóórdat de raten in de slinger worden geplaatst.

Zodra de ontzegeling heeft plaats gehad moet de gelei-achtige heidehoning in „beweging” worden gebracht om hem vloeibaar te maken. Dit kan op verschil- lende manieren geschieden. Meestal wordt daartoe gebruik gemaakt van de zogenaamde „erica-borstel” of van het „kolbtoestel”. De erica-borstel bestaat uit een houten blok, voorzien van metalen pennen, welke onderling juist op dezelfde afstand zijn geplaatst als de cellen van de raat. Na deze borstel in heet water te hebben gedompeld en flink te hebben afgeschud wordt daarmee na het ontzegelen de op een harde en weinig poreuze onderlaag vlak liggende raat beklopt, waardoor de honing in de cellen als het ware wordt omgeroerd en min of meer uit de cellen wordt geperst.

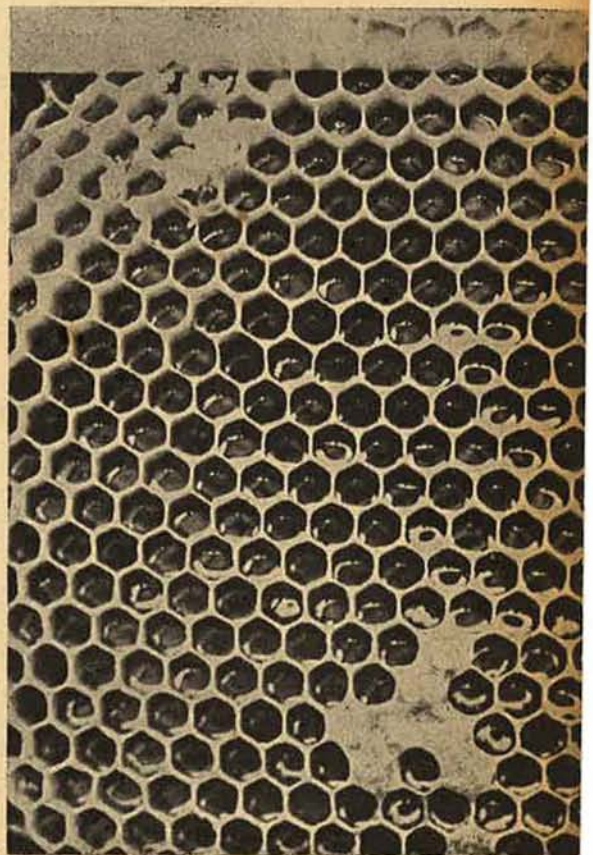
Het kolbtoestel is een instrument, bestaande uit een metalen van gaten voorziene houder, bevat in een beugel en voorzien van een handvat (foto 6). In de gaten zijn losse metalen pennen aangebracht, evenals bij de erica-borstel op gelijke



Foto 5: Drieraamsslinger met wormwiel-aandrijving. Er kunnen drie broedramen of 6 honing-ramen tegelijk mee worden geslingerd.

(Cliché Bijenhuis Wageningen)

Foto 3: Onrijpe honing beïnvloedt de kwaliteit van het product nadelig en is ook minder goed houdbaar. Minstens 2/3 van de raat moet ver- zegeld zijn; desnoods kan men eerst de onver- zegelde honing uit de raten slingeren en deze weer aan de bijen opvoeren. Daarna ontzegt men de gedekselde honing en slingert deze voor mense- lijke consumptie. Bewaar uw beste honing voor de nationale honingtentoonstelling te Breda!



Links: foto 6. Ook het kolbtoe- stel wordt in heet water gedompeld, het water wordt zorgvuldig afge- slagen en de ont- zegelde raat er mee bewerkt.

Rechts: foto 4. De ontzegelvork dient brandschoon te zijn. Voor het gebruik moet de vork in heet water gedompeld en daarna luchtig aan een schone doek worden afgeveegd.



UIT DE JAAGKIEPS

Bijgaande zomerse foto is van een Zweeds imker: Hilding Mickelsson en werd door hem welwillend voor ons Groentje afgestaan, waarvoor onze hartelijke dank. Meermalen verschijnen van hem prachtfoto's in „Bitidningen”. Over de bijenteelt in Zweden vinden we in Beeworld 1951/12 enige aantekeningen, die dit blad uit de Apicoltore d'Italia heeft overgenomen. Ik heb deze aangevuld met een artikel in Bienenvater 1950/4, die dit weer uit La Gazette Apicole (Frans) heeft vertaald. Het nieuws heeft dus een lange weg afgelegd en is dientengevolge niet van de laatste tijd.

Zweden is een land van kleine imkers. In 1944 waren er 72.000 bijenhouders met 352.000 volken, slechts 3% der imkers had meer dan 20 volken en geen enkele bijenhouder meer dan 200 volken.

De meeste bijen worden in het zuiden gehouden. Ook in Zweden is de honing-opbrengst van secundair belang; in de eerste plaats komt het bestuiven van nuttige gewassen. Zo wil Zweden zich vrij maken van Amerika voor wat betreft het klaverzaad.

De hoofddracht is dan ook klaver. De opbrengst is 3.000 ton per jaar en gemiddeld van 5 tot 12 kg per volk. Er wordt weinig met bijen gereisd.

Men vindt in Zweden bijna geen korven en 2 soorten kasten, waarvan één volgens Amerikaans model.

De bijen zijn van een donker landras, verder Italianen (vooral voor de rode klaver gezocht) en bastaarden.

Men is zeer streng op de invoer van bijen uit vrees voor mijtziekte; nosema en vuilbroed geven veel zorg.

31.000 imkers (dus nog niet de helft) waren georganiseerd in het Rijkverband van Zweedse Imkers. Dit verband telt 746 afdelingen, ondergebracht in 26 provinciale verenigingen.

Er zijn 600 bijenteelt-inspecteurs, welke gekozen worden uit de beste imkers en aangesteld door de provinciale autoriteiten; zij ontvangen hun loon gedeeltelijk van het rijk, gedeeltelijk van de imkers.

Deze inspecteurs zorgen voor onderricht en zijn belast met de controle op ziekte en op de honing, welke ten verkoop wordt aangeboden. Op verschillende overtredingen staat een straf van 200 kronen (1 kroon = f 0,73½) o.a.:

- 1e. Het niet aangeven van een ziek volk.
- 2e. Het niet opvolgen van de aanwijzingen van de inspecteurs.
- 3e. Onbevolkte kasten niet hermetisch gesloten houden.
- 4e. Was en honing laten rondslingeren.

In de Scottish Beekeeper 1951/4 vinden we nog een

(vervolg van pag. 73)

onderlinge afstand als de afstand van de cellen. Ook dit toestel wordt in heet water gedompeld, het water wordt zorgvuldig afgeslagen en dan wordt na de ontzegeling de raat er mede bewerkt. De pennen dringen in de cellen, brengen daardoor de honing in beroering en persen en zuigen de honing gedeeltelijk uit de cellen, zodat de honing als een taai vloeibare massa deels de raat bedekt, deels zich nog in de cellen bevindt. De pennen kunnen de celbodems niet beschadigen, mits men het toestel niet op de raat drukt. De pennen dringen door eigen gewicht in de cellen, doch zodra de weerstand van de celbodem wordt ondervonden, gaat de pen niet verder.

Door deze bewerkingen wordt de raat wel iets meer beschadigd dan alleen door het ontzegelen, doch toch niet in die mate, dat de bijen deze niet in een minimum van tijd herstellen.

Een volgende keer over het aftappen en de verdere behandeling van de geslingerde honing.

bericht over Zweden. B. Robertson schrijft in zijn rubriek „Nieuws uit het Noorden”:

Zweden produceert teveel honing en de Zweedse imkers weten niet, wat ze er mede moeten beginnen. Het aantal volken en de opbrengst heeft zich sedert 1940 verdubbeld en Carl Hammar rekent in „Bitidningen” op een overschot van 746.000 kg. Door de prijs kan geen honing worden uitgevoerd, wel wordt een belangrijk kwantum ingevoerd. Veel Zweedse imkers schrijven de toename toe aan de uitbreiding van de verbouw van oliezaad.

Typerend voor het moraal ten opzichte van het honing-overschot is de galgen-humor van een imker, die zich met voldoening de handen wrijft over elk moerloos volk dat hij vindt bij het inwinteren.

En Amerika blijft maar uitvoeren. Cijfers uit „Modern Beekeeping”: tot 8-12-1951 werden uitgevoerd ruim 8.500.000 pound honing, waarvan naar ons land 3.200.000 pound. In September gingen van de 1¼ miljoen pound er bijna 700.000 naar Nederland, de prijs was ongeveer 18 \$ct. per kg (= ± f 0.68).

De invoer van was in ons land bedroeg in genoemde maand rond 335.000 pound, de prijs hiervan was ongeveer 141 \$ct. per kg (= ± f 5.40). Deze was kwam voornamelijk van Chili, Ethiopië, Portugal, Angola en Cuba.

De bekende Amerikaanse professor Eckert schrijft in zijn maandelijks brief aan Gleanings 1952/2 (From North, East, West and South):

„Laten we hopen dat onze buitenlandse klanten honinggebruikers zullen blijven, als zij in staat zijn onze honing te kopen zonder de 4½ \$ct. (= ± f 0.17) subsidie, die thans de regering der V. S. geeft”.

Uit brieven van andere medewerkers blijkt dat de honing-afzet tamelijk vlot gaat in de V. S. en daar er in de afgelopen winter veel regen gevallen is, is men zeer hoopvol voor het komende seizoen.

In Der Carnika Züchtering 1950/3 schrijft een imker uit Portugal een brief, waaruit het volgende: In Portugal is het altijd goed bijenweer. Vele koninginnen zullen het eitjes leggen wel enige weken stop zetten, maar de meesten niet.

Op 5 Januari 1950, toen overal in Europa zeer lage temperaturen werden gemeld, vlogen de bijen in Lissabon bij het mooiste lenteweer en brachten dik stuifmeel binnen. Januari zal hier vermoedelijk gelijk zijn aan de maand Mei bij U.

Daar de bijenteelt over geheel Portugal verspreid is, kan er geen „reinteelt” uitgeoefend worden. De groot-imkers betrekken daarom hun koninginnen uit het buitenland, meestal uit Amerika. Vroeger ook wel uit Italië, maar men is thans met koninginnen uit dat land niet tevreden.

De briefschrijver trachtte langs andere weg tot „rein”-bevruchting te komen en kocht een grote hoeveelheid darrenraat uit Amerika. Hiermede teelde hij zoveel darren, dat de gehele lucht geel zag van de gele jonkers. Maar ongeveer slechts één % der moeren werd door deze darren bevrucht, de rest door de inlandse darren. Men is dus wel verplicht de moeren uit het buitenland te betrekken. Toch zijn ook hier schaduwzijden. De koninginnen uit Amerika en Italië zetten altijd zeer veel broed aan, zodat de volken zich nauwelijks zelf kunnen verzorgen en men moet voederen.

Eerst de verbasterde nateelt geeft volle honing-bussen, maar met het steeds terugkerende nadeel, dat de volken bijna niet te behandelen zijn.

Schrijver heeft zeker meer dan 1000 koninginnen uit Amerika (Italianen en Kaukasiers) ingevoerd en steeds

hetzelfde gevolg. Hij gelooft daarom niet dat de Amerikaanse bijen in Portugal inheems gemaakt kunnen worden. Het invoeren van de Amerikaanse koninginnen in inheemse volken mislukt haast steeds. En als doorgewinterd imker krijgt onze Portugees steeds kippenvel als hij een inheems volk van een moer moet voorzien. Dit is niet individueel. Een andere imker kocht 100 koninginnen uit Amerika, hiervan werden slechts 4 aangenomen, de rest werd gedood. Weer een ander imker liet op de snelste manier 75 koninginnen uit Amerika komen en na de beste voorbereiding werden er slechts 12 aangenomen.

Men is de eigen bij moe, en daar ook de invoer der veelgeprezen Amerikanen niet voldoet, wil men nu de Carnika proberen.

In de Hessische Biene 1949/7 vinden we het volgende recept om op eenvoudige manier suikerdeeg voor de koninginneteelt te maken:

84% poedersuiker, 8% honing en 8% water. De suiker wordt in een honingbus gedaan en hierin iets aangedrukt, zodat een gladde oppervlakte ontstaat. De honing wordt in het warme water opgelost en zonder meer over de suiker uitgespoten. De vloeistof moet op de suiker blijven staan en langzaam hierin wegzakken. De bus wordt gesloten en rustig in een warme kamer of keuken geplaatst. Na veertien dagen heeft men het mooiste suikerdeeg zonder vuile boel.

In hetzelfde blad 1950/5 komt onder het hoofd: „ernst maar meer luim“, het volgende voor:

In 1578 had de Burgemeester van Leisnicht een weggevoegen en opgevangen zwerm voor een halve Thaler gekocht en in zijn tuin in een korf gedaan, maar de zwerm trok hier telkens uit en ging dan aan een boom hangen. De bijenhouder merkte hierom op, dat er in de tuin een persoon aanwezig moest zijn, die de bijen niet mochten. Het bleek dat de beulsknecht onder de aanwezigen was. De burgemeester beval dat deze weggejaagd moest worden en nadat deze arme drommel uit de tuin gezet was, werden de bijen weer in de korf gedaan en bleven hier thans gewillig zitten en wel voor meerdere jaren.

De Engelsman John Keys schreef in 1780 over de bijen: Zij zijn de reinste van alle schepselen (behalve de Hollandse huisvrouw), duldende geen stof of vuil of andere walgelijke dingen in haar korven. (Beecraft 1952/2).

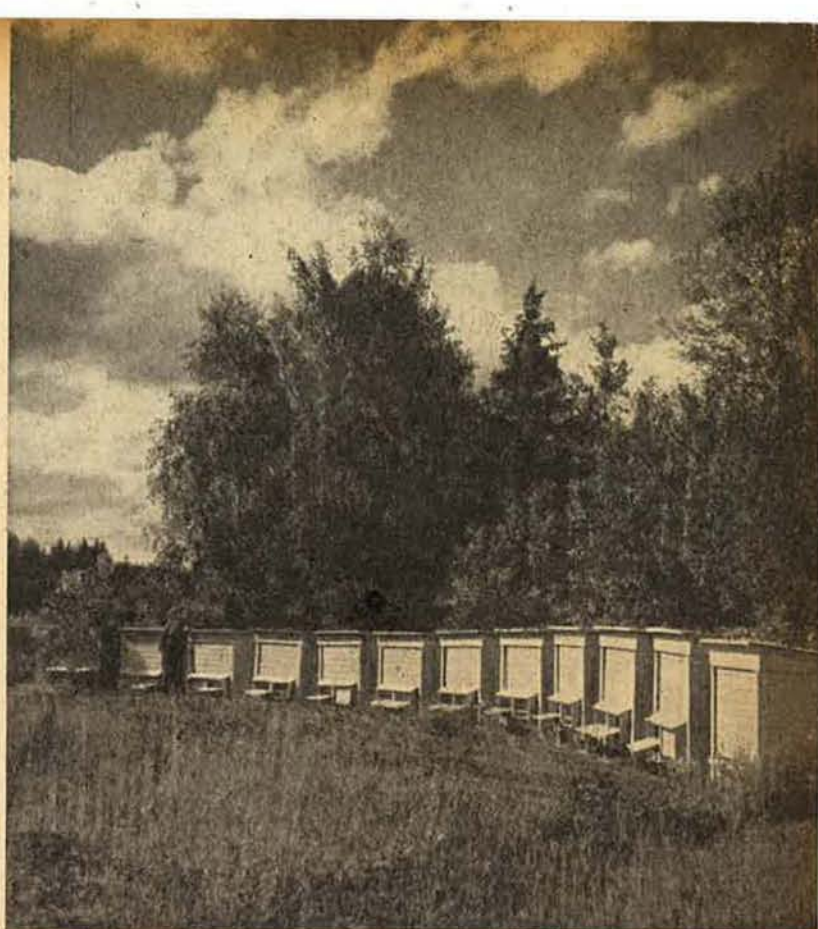
Dr. O. Morgenthaler heeft zich, wegens leeftijd, teruggetrokken als leider van het Zwitserse Bijenteelt-Instituut. Dit deelt de Schweizerische Bienenzeitung 1952/1 mede. Dr. Morgenthaler nam een vooraanstaande plaats in, niet alleen in de bijenteelt van zijn vaderland, maar ook in die van ons werelddeel. Hij heeft veel bijgedragen tot de bestrijding der bijenziekten.

In hetzelfde blad staat nog een rede, welke hij uitsprak tijdens het Jubileum van Liebefeld (13-10-1951), hieruit het volgende:

Zwitserland heeft gedurende de distributiejaren jaarlijks 5.500 ton suiker voor de bijenteelt ter beschikking gesteld, maar door het werk der bijen kwam zeker 80.000 ton suiker in de vruchten terug.

De bijenziekten vallen eigenlijk op het gebied van de vee-artsenij. Het Eedgenootschappelijk vee-artsenijbureau heeft het Bijenteelt-instituut jarenlang geholpen met flinke bedragen. Toen voor de bestrijding van mond- en klauwzeer en andere ziekten van huisdieren geen geld voor de bijen kon worden afgestaan gebeurde er iets, waarom wij door de bijenteelt-instituten van alle landen benijd werden: de bijenhouders-verenigingen sprongen toen bij en verschaften sindsdien regelmatig flinke sommen. De Duits-sprekende imkers uit de Nosema-Hulpkas en uit de Vuilbroed-Verzekeringskas. De regering is de bijenhouders hiervoor erkentelijk en publiceert daarom de uitslagen van het onderzoek over bijenziekten kosteloos.

De Australasian Beekeeper 1951/11 deelt mede, dat volgens een krantenbericht de wespen 100 ton honing verslonden zouden hebben. De wesp *Vespa Germani-*



Een zonnige zomerdag

(Foto: Hilding Mickelsson)

nica, nog niet zo lang geleden in New-Zealand ingevoerd, is een geducht berover van bijenvolken. In het Waikato-district vraten zij meer dan 100 ton honing in het laatste seizoen. Zij verspreiden zich vlug en de bijenhouders zijn bang, dat de wesp hun ondergang zal zijn, tenzij maatregelen genomen kunnen worden.

L'Apiculteur 1951/12. Voor enige tijd gingen er in Frankrijk stemmen op om het houden van bijen in korven wettelijk te verbieden.

Nu er voor bijenwas in militaire kringen veel interesse bestaat, zou het wel eens kunnen gebeuren, merkt A. M. Fechy ondeugend op, dat het bijenhouden in kasten verboden zou worden. Volgens een bericht in de Revue du Genie Militaire zou bijenwas naar verhouding evenveel weerstand hebben als gewapend beton. Dit heeft de aandacht van vuurwerkers getrokken, die van deze eigenschap gebruik willen maken.

In de naaste toekomst zal zeer veel bijenwas nodig kunnen zijn. De prijs van bijenwas is momenteel 800 francs (f 8,—) per kg in de kleinhandel.

Het is wel eens interessant te weten hoeveel contributies men in het buitenland aan imkersverenigingen betalen moet. Een Franse vereniging, Société d'Apiculture de Seine et Marne, vraagt 350 franc per jaar, plus 2.50 franc per volk met een minimum van 60 franc. Hiervoor krijgt men geen vakblad, men heeft keuze uit drie bladen: Abeille de France 160 franc, Revue française 375 fr, l'Apiculteur 400 fr, door beide laatste tijdschriften zijn de bijenvolken tot een maximum van 20 gratis verzekerd. De lezers kunnen nu zelf wel een vergelijking maken, de franc is ongeveer één cent.

De honingprijs is momenteel in Frankrijk voor consumenten f 4,00 per kg, kleinhandel f 3,20 en groothandel f 2,40. In verband met de hoge suikerprijs loopt de honingprijs op.

Jékavé.



Op de Kerstfruitveiling te Eysden organiseerde onze afd. een tentoonstelling. V.l.n.r. de heren Haufmann, Lekner en Biesmans.

Hoe maken we de Bijenteelt weer gezond?

II.

We geloven dan ook niet dat de teruggang van de bijenteelt gezocht moet worden in het minder lonend zijn van het bedrijf. Alleen tijdens de afgelopen oorlogen kon men van een lonende bijenteelt spreken, maar daarvoor en daartussen en thans is de bijenteelt een bedrijf met verlies; hoogstens bedruipt zij zich in enkele gevallen.

Neen, de schakel winst zullen we moeten uitschakelen en de liefde tot de bijenteelt zelve moet op de voorgrond komen. Slechts die imkers vallen uit, die de bijenteelt als een winstobject blijven zien en als deze een of meer jaren in hun verwachtingen teleurgesteld worden, dan wordt het bijtje er bij neer gegooit. Zij hebben nimmer 't veredelende van de schone bijensport ervaren en de bijenteelt als liefhebberij deed hun niets. Zij begrijpen niet hoe een imker na een misjaar zich troost met de wetenschap dat zijn volken thans sterker zijn dan ooit en daarom... het volgend jaar...!! En als ook het volgend jaar weer teleurstellingen biedt, het weer slecht en de oogst nihil is, pocht hij met een even opgeruimd gemoed over zijn bijen, die zoveel hadden kunnen halen als de dracht maar beter geweest was en het weer niet zo slecht. Maar... ze zijn goed gevoerd en ze hebben een voorraad waarmee ze de strengste en langdurigste winter kunnen doorstaan. Dit optimisme doet ons nooit versagen en houdt ons stevig in de zadel. Op dergelijke imkers valt steeds te rekenen, winst of geen winst, dracht of geen dracht. Misschien is ook het steeds meer ingewikkelder worden van het bedrijf schuld aan een defaitisme in de bijenteelt. Niet dat ik dit afkeur, maar 't tempo is voor menig imker en vooral voor de beginner wat te snel. Zij zijn nog niet aan de B. en wij vallen ze al lastig met de X. Is het wonder dat bij dergelijke imkers de moed in de schoenen zinkt en ze dus bij het begin blijven steken? Hoe het in andere afdelingen is, weet ik niet, maar in Amersfoort is de opkomst van de eigen leden bij een vergadering, zelfs bij een lezing met film, zeer bedroevend.

Ik herinner mij dit ook van menige andere afdeling en ik ken er slechts weinige waar de belangstelling zo groot is dat men van een geanimeerd verenigingsleven kan spreken. Er moet dus ergens een fout zitten en deze kan niet zitten in het minder lonend zijn van het bedrijf, want er zijn maar weinig afdelingen waar de honing van enige betekenis is en het is eigenlijk nog verwonderlijk dat de mensen nog bijen houden: er zijn er velen die nog nooit een enkele druppel hebben geoogst.

Het is wel heel toevallig dat deze artikelen samenvallen met het Rapport van de Honingcommissie van de Bedrijfsraad, waar ik geen voeling mede houd, noch iets van hun werkzaamheden afweet. Wie tussen de regels door kan lezen, weet, dat ook de commissie terugkomt op overdreven eisen in de honingafzet.

Het mag voor hem of haar die zich nog gouden bergen droomt van de bijenteelt wel een teleurstelling zijn, maar een feit blijft het: we moeten de bijenteelt uit een ander oogpunt gaan bezien dan uit een winstobject.

Wijzen we dan elke winst af? Natuurlijk niet. We zeiden reeds in ons eerste artikel dat voor hem, die de honing beter verkoopbaar kan maken, een standbeeld moet worden opgericht. Wij sluiten dus winst niet uit en deze zal m.i. voornamelijk moeten worden gezocht in het reizen met de bijen naar de fruitstreken, naar koolzaadvelden e.d. Als deze reizen de kosten aan suiker voor de bijen maar goed maken, hebben we al veel gewonnen.

Wie verder nog winst wil maken als bijenhouder-honinghandelaar, die neme zijn toevlucht ook tot de buitenlandse honing en verkope die tezamen met zijn eigen minieme product. Dit is wellicht een ketterij, maar men zal er anders nooit komen. De bakens zullen verzet moeten worden en dan moeten ook enkele heilige huisjes worden opgeruimd.

Maar hoofdzaak is en blijft dat we de bijenteelt gaan zien als een natuurliefhebberij zonder weerga. Dat moge enkele centen kosten, maar is er wel één liefhebberij die geen geld kost? We hebben dan hier nog de kans dat van het uitgegeven geld iets terugkomt. Van vele liefhebberijen, die heel wat meer kosten, kunnen we dit niet zeggen.

Amersfoort.

JOH. A. JOUSTRA.

Verbetering. In het eerste artikeltje is door omzetting van een alinea het geheel onduidelijk geworden. Het betreft hier regel 21 t/m 24 v.b. 2e kolom. Deze alinea behoort te komen direct achter de 2e alinea na regel 9 v.b. 2e kolom.

MEDEWERKING VERZOCHT

Voor wetenschappelijk onderzoek hebben wij dringend behoefte aan **bijenstuifmeel** en „**koniginnebrood**”.

Welke imkers zijn bereid de resten van het koninginnevoedsel uit de weggebroken moerdoppen droog en in het donker te bewaren en/of door middel van een stuifmeelval gewonnen stuifmeel voor ons te verzamelen? Iedere hoeveelheid is welkom.

Medewerkers wordt verzocht het materiaal op te zenden aan Dr. J. Wilcke, Centraal Instituut voor Landbouwkundig Onderzoek, Duivendaal 10 te Wageningen. Gemaakte kosten worden gaarne vergoed.

STUDIECONFERENTIE VOLKSHOGESCHOOL BERGEN (N.H.)

Bij voldoende deelname (max. aantal deelnemers en deelnemers slechts 48) zal op 12 en 13 Juli a.s. een studieconferentie gehouden worden op de prachtige in het Bergerbos gelegen Zandhoeve van de Volkshogeschool te Bergen.

Aanmeldingen dienen uiterlijk 24 Mei a.s. ontvangen te zijn bij de Volkshogeschool of bij mij.

Kosten f 6.— per persoon, inbegrepen logies en voeding van Zaterdagmiddag ± 5 uur tot Zondagavond. Programma volgt dan later. Spoedige aanmelding gewenst.

H. TER BRUGGE,
Kennemerstraatweg 220, Heiloo (N.H.).



Officiële mede- delingen

AAN DE LEDEN.

Ondergetekenden, leden der Commissie voor het nazien der boeken en notulen 1951, verklaren de notulen in orde te hebben bevonden. De verschillende banksaldi, spaarbankboekjes en effecten kloppen met de opgaven. Zij hebben geconstateerd dat de onroerende goederen ruimschoots beneden de waarde zijn opgenomen. De tijdsomstandigheden zullen de Vereniging moeten nopen tot een zuinig beheer.

Indien de Commissie zich enkele opmerkingen mag veroorloven, zou zij het navolgende willen aanvoeren:

Omtrent de bibliotheek merken zij op, dat de toegestane gelden niet zijn besteed, hetgeen te betreuren valt.

Het zou gewenst zijn de post verzekering nader te beschouwen, zodanig dat deze niet langer op de afd. suiker drukt.

Zij spreekt verder de wens uit dat onze Overheid overtuigd moge worden dat met haar medewerking de verdere achteruitgang der Nederlandse bijenteelt voorkomen kan worden.

Zij stelt u voor de balans met de verschillende rekeningen goed te keuren.

(w.g.) J. C. LAMMERS,
afdeling Aalten.

(w.g.) J. W. SCHOTMAN,
afdeling Almen.

BEVRUCHTINGSSTATIONS SCHIERMONNIKOOG EN AMELAND.

In aansluiting op het voorlopig bericht in het Aprilnummer van het Maandschrift, omtrent de plaatsing van bevruchttingsvolkjes op de bevruchttingsstations, kan worden medegedeeld, dat darrenvolken zullen worden geplaatst op Schiermonnikoog en op Ameland en wel als volgt:

Op Schiermonnikoog een Krainer volk.

Op Ameland te Hollum een Italiaans volk.

Op Ameland te Nes een zwart (inlands) volk.

Alle bijzonderheden en bepalingen, welke in acht moeten worden genomen zijn vermeld in het volgende:

Reglement voor de bevruchttings- stations Schiermonnikoog en Ameland.

Art. 1. Leden der Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland hebben het recht, tegen een vergoeding van f 0,50 per kastje, bevruchttingsvolkjes op de bevruchttingsstations te doen plaatsen.

Art. 2. Andere bijenhouders, mits lid van een der organisaties, welke gezamenlijk de Bedrijfsraad voor bijenteelt vormen, kunnen, indien en voorzover de capaciteit zulks toelaat bevruchttingsvolkjes op de bevruchttingsstations doen plaatsen tegen een vergoeding van f 1,50 per kastje.

Art. 3. Voor het jaar 1952 is de plaatsing der darrenvolken als volgt geregeld:

1. Op Schiermonnikoog: een Krainer volk van 4 Juni t/m 31 Juli.

2. Op Ameland:

a. te Hollum een Italiaans volk van 4 Juni t/m 31 Juli.

b. te Nes een zwart (inlands) volk van 4 Juni t/m 31 Juli.

Art. 4. De volkjes zullen op Schiermonnikoog door of namens de Ver. tot Bev. der Bijenteelt in Nederland in ontvangst genomen en afgegeven worden.

Art. 5. De ter plaatsing aangeboden volkjes moeten aan de volgende eisen voldoen:

1e. Zij moeten voorzien zijn van voldoende voer (gerekend moet worden op een periode van twee weken zonder dracht. Het is niet toegestaan de volkjes tussentijds te voeren).

2e. De volkjes moeten darrenvrij zijn.

3e. De vliegaten moeten afdoende kunnen worden gesloten en wel zodanig, dat de volkjes bij het sluiten der vliegaten tegelijkertijd lucht krijgen.

4e. De vliegaten moeten aan de binnenzijde voorzien zijn van een darrenroostertje of van darren gaas (doorlaatopeningen 5 mm).

5e. De deksels moeten met schroeven op de kastjes vastgezet zijn.

6e. Op elk kastje moeten met onuitwisbare verf of inkt duidelijk naam en adres van de eigenaar zijn aangebracht.

Art. 6. De plaatsing van de volkjes geschiedt op aanwijzing van de Ver. tot Bev. der Bijenteelt in Nederland.

Art. 7. De Ver. tot Bev. der Bijenteelt in Nederland zal voor toezicht zorgen, maar stelt zich niet aansprakelijk voor schade, die een gevolg is van diefstal, beschadiging enz.

Art. 8. Gedurende de tijd, dat de kastjes op de terreinen te Schiermonnikoog en Ameland zijn opgesteld, mogen ze niet worden geopend.

Art. 9. Met het oog op het vervliegen van koninginnen is het verboden de terreinen van de bevruchttingsstations te betreden, tenzij met toestemming van de Vereniging tot Bev. der Bijenteelt in Nederland.

Art. 10. De Ver. tot Bev. der Bijenteelt in Nederland is niet aansprakelijk voor schade, ontstaan bij het vervoer of veroorzaakt door het vervliegen van volkjes of koninginnen.

Art. 11. De aanvoer der kastjes dient te geschieden via Leeuwarden. Ze moeten worden geadresseerd:

1. Bevruchttingsstation Schiermonnikoog te Schiermonnikoog, via Leeuwarden.

2. Bevruchttingsstation Hollum, Ameland, via Leeuwarden.

3. Bevruchttingsstation Nes, Ameland, via Leeuwarden.

Art. 12. Volkjes, welke bestemd zijn voor de eerste bevruchttingsperiode dienen in de loop van de middag van Woensdag 4 Juni te Leeuwarden te zijn aangevoerd. Zij worden het doelmatigst vervoerd per

Ned. Spoorwegen; van de chef van het station van afzending dient men omtrent het tijdstip van aankomst (namelijk in de loop van de namiddag van Woensdag 4 Juni) zekerheid te verlangen. De verzending van kastjes dient franco te geschieden, ze worden niet franco aan de eigenaar teruggezonden.

Art. 13. Indien uit dezelfde afdeling meer leden kastjes inzenden, verdient het aanbeveling, deze kastjes in één zending naar Leeuwarden aan te voeren.

Het is doelmatig de kastjes in kratjes van 4 of 8 stuks samen te voegen.

Art. 14. Opgave van het aantal in te zenden volkjes alsmede vooruitbetaling per postgiro van de verschuldigde kosten à f 0,50 per volkje dient te geschieden aan het secretariaat van de Ver. tot Bev. der Bijenteelt in Nederland, Bijenhuis te Wageningen, postrekening 27772.

Inzending van volkjes later dan 4 Juni zal zoveel mogelijk eens per week worden geregeld; bij het ter perse gaan van dit nummer konden de juiste data nog niet worden vastgesteld. Publicatie ervan zal geschieden in het Juninummer van het Maandschrift. Bijenhouders, die voor het verschijnen van het Juninummer in verband met de voorbereiding deze data nodig hebben, kunnen ze in de loop van de maand Mei aanvragen bij het Secretariaat van de Ver. tot Bev. der Bijenteelt in Ned., Bijenhuis te Wageningen.

In verband met het in artikel 5 voorgeschreven roostertje zij medegedeeld dat, door de heer H. J. Lohuis, Almelostr. D. 62 te Albergen, een zeer doelmatig roostertje is vervaardigd, dat bestaat uit 2 strookjes zink, waarop 3 staafjes zijn gesoldeerd. Belanghebbenden wordt aangeraden zich hierover met de heer Lohuis in verbinding te stellen.

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek te zenden aan het Bijenhuis te Wageningen.

Vraag 24: Wegsnijden darrenraat.

Een imker leerde mij elke 9 dagen het darrenbroed weg te snijden. Is dit werkelijk aan te raden? Verleden jaar waren mijn bijen zeer stekurig. Zou dat kunnen komen door het wegknippen van de darrenraat?

L. de L. van S. te V.

Antwoord: Van darren-koppen (het afsnijden van de zegels van gesloten darrenbroed en het daardoor gelijktijdig onthoofden van de zich in de cellen bevindende darren-nymphen) worden de bijen meestal wat stekeurig. Bij volken, welke men niet als teeltvolken wenst te gebruiken, kan het inderdaad wenselijk zijn het darrenbroed periodiek te „koppen”, vooral als er wat veel darrenbroed wordt aangezet. Deze handeling houdt het zwermen wat tegen en voorkomt de aanwezigheid van een te groot aantal opeters. Beter is echter door doelmatig gebruik van goede kunstraat het aanzetten van te veel

darrenbroed te voorkomen. De aanwezigheid van een niet al te groot aantal darren werkt stimulerend en moet eer als een vóór- dan als een nadeel worden beschouwd. S.

Vraag 25: Eierleggende werkbijen.

Ik heb een moerloos volk met eierleggende werkbij. Kan ik dat vóór de appelbloeit nog in orde krijgen?

P. B. S. te V.

Antwoord: Het volk met een eierleggende werkbij (er zullen in dat volk wel méér eierleggende werkbijen zijn) is vóór de bloei van het fruit niet meer afdoende te helpen. Het beste is er zo spoedig mogelijk een zwerm met bevruchte koningin in te doen, maar dan dient u vóór alle bijen uit de kast te verwijderen. Als u deze in een ledige korf veegt en de korf met de bijen dan onderste boven op enige meters afstand van de stand in de zon zet, zullen de bijen wel bij de andere volken een onderkomen zoeken. Veel nut zult u echter van deze bijen niet hebben, omdat dit alle oude bijen zijn. S.

Vraag 26: Veel bijen op vliegplank.

Ik heb een volk waarvan er altijd een 50 of 60 bijen op de vliegplank zitten. Ze vliegen wel en er zit broed in. Wat kan dat zijn? W. H. te H.

Antwoord: Als het volk mooi aaneengesloten fijn broed (werkbijenbroed) heeft en de raten gaaf zijn, behoeft u zich over die drukte op de vliegplank niet ongerust te maken. Is het misschien een zeer sterk volk? Of heeft de wasmot een kans gekregen zich in de raten te nestelen? S.

Vraag 27: Darrenbroed en moerdoppen.

In welke bak van een kast met dubbele broedkamer treft men darrenbroed en moerdoppen aan?

W. R. te D.

Antwoord: In kasten met 2 broedkamers zal men, indien geen moer-rooster wordt gebruikt, zowel in de boven- als in de onderkamer darrenbroed en moerdoppen kunnen aantreffen. S.

Vraag 28: Voedingswaarde suiker.

Met het oog op de voeding van mens en bij doet zich de vraag voor of er onderscheid bestaat tussen gewone droge, witte kristalsuiker van verschillende fabrieken.

Is grove korrel beter dan fijne? Zou een chemist, bij ontleding, groot voedingsverschil kunnen ontdekken?

J. v. A. te H. (België).

Antwoord: Wij zouden alle drie vragen ontkennend willen beantwoorden. Is er een deskundige lezer die ons volkomen zekerheid kan geven? S.

Vraag 29: Overlast.

Buren klagen over overlast van bijen. Zij zouden bij reinigingsvluchten het wasgoed bevuilen. De omwonenden, speciaal kinderen, ondervinden in de zomer grote overlast bij de passage van de bijen. De kortste weg naar in de nabijheid staande lindes blijkt te gaan over de tuin van de naburen. Is dit onrechtmatige daad en kan een actie tot verwijdering kans van slagen hebben?

Antwoord: Of dit onrechtmatige daad is kan alleen de Rechter uitmaken. Analoge arresten of vonnissen zijn er in de Jurisprudentie niet. Voor onrechtmatige daad is nodig, dat er schade is veroorzaakt door een onrechtmatige daad en de aansprakelijke persoon moet die schade door zijn schuld hebben veroorzaakt. Voor wat betreft de hinder wordt als richting gevend aanvaard, dat het hinder veroorzakend object zonder redelijk doel moet zijn gesteld met als oogmerk, althans als gevolg, benadeling. Het is dus zeer twijfelachtig of een beroep op onrechtmatige daad zal opgaan. Vraagsteller moge verder worden verwezen naar het slotartikel van de serie „De Bijen en het Recht”, opgenomen in het Groentje van Augustus 1951 en naar het werk van Mr. A. Wolfsbergen „Onrechtmatige daad”, in het bijzondere Hoofdstuk I, par. 5 en Hoofdstuk IV, par. 5. M.

Vraag 30: Voedingswaarde honing.

Een voorlichtingsbureau van de Voedingsraad deelde een vragensteller het volgende mede: Honing bevat minder beschermende stoffen dan meestal gemeend wordt. Men leest ook dikwijls in advertenties, dat honing vitaminerijk zou zijn. Honing bevat een weinig vitamine B en zeer weinig vitamine C, doch de hoeveelheid is vrij onbelangrijk. Stroop bevat méér vitamine B en méér zouten dan honing; vooral heeft stroop een hoog kalk- en ijzergehalte. Honing staat eigenlijk in voedingswaarde op één lijn met jam. Is die mededeling juist?

J. M. te S.

Antwoord: De door u bedoelde mededeling van de Voedingsraad is in hoofdzaak juist, op één enkel punt zijn wij echter zo vrij er een andere mening op na te houden.

Wij zijn het er mee eens, dat honing slechts weinig vitamine B en zeer weinig vitamine C bevat. Stroop bevat meer vitamine B en meer zouten dan honing; inderdaad, en stroop heeft een niet te verwaarlozen kalk- en ijzergehalte. Daar staat echter tegenover, dat stroop veel kaliumzouten bevat en een hoog gehalte aan kaliumzouten is, door de fysiologische werking daarvan, eerder een nadeel dan een voordeel te noemen.

We zijn het niet eens met de mededeling, dat honing in voedingswaarde eigenlijk met jam op één lijn te stellen is. 100 gram jam of huishoudjam hebben een calorische waarde van 248 (we nemen dit getal over uit de overigens verscheidene fouten bevattende voedingsmiddelentabel, uitgegeven door het Voorlichtingsbureau van de Voedingsraad en opgenomen in de Tuinbouw-gids 1952). Volgens een publicatie van Dr. W. H. de Boer in het Chemisch Weekblad 1933 („Het verband tussen de chemische samenstelling en de botanische herkomst van in Nederland gewonnen honing”) was het gemiddelde extractgehalte van 268 onderzochte, in Nederland gewonnen, monsters honing, 79,73%. Stellen we het bijna te verwaarlozen as-gehalte op ongeveer 0,2%, dan betekent dit, dat in 100

gram honing 79,5 gram verschillende suikersoorten aanwezig zijn. (Het overigens geringe eiwit-gehalte is in deze ook te verwaarlozen, omdat eiwit en suikersoorten dezelfde calorische waarde hebben, nl. 4,1 calorie per gram of 410 calorieën per 100 gram). De bedoelde 79,5 gram suikersoorten, in 100 gram honing aanwezig, hebben een calorische waarde

$$\frac{79,5 \times 410}{100} = 325,95, \text{ afgerond } 326.$$

We komen dus tot de gevolgtrekking, dat 100 gram honing met een calorische waarde van 326 een vrij wat hogere voedingswaarde bezit dan 100 gram jam of huishoudjam met een calorische waarde van 248!

Hierbij komt echter nog een geheel andere eigenschap van honing. Onverhitte honing bevat diastatische fermenten; deze zijn niet aanwezig in stroop en jamsoorten. De diastatische fermenten kunnen bij de spijsvertering een voorname rol spelen; ze zijn in staat om zetmeel om te zetten in maltose en glucose. Hetzelfde geschiedt door bepaalde fermenten in ons spijsverteringskanaal. Wanneer een kind weinig eetlust heeft, kan het van belang zijn dat de spijsvertering wordt ingezet door de diastatische fermenten, welke zich bevinden in de honing, waarmede de boterhammen zijn bedekt. Weliswaar betreft het hier slechts een „inleiding” van de spijsvertering, want bij een diastase-getal (volgens Gothe) van 50, zijn de diastatische fermenten in 1 gram honing in staat om ½ gram zetmeel om te zetten in maltose en glucose. In 10 gram honing, bij één boterham genuttigd, zijn dus zoveel diastatische fermenten aanwezig, dat 5 gram zetmeel volledig kan worden omgezet. Een boterham van 50 gram bevat ongeveer 30 gram zetmeel. Het is dus slechts een inleiding van de spijsvertering, die echter van zoveel belang is, dat men b.v. ziet dat een kind, dat aan gebrek aan eetlust lijdt, met graagte drie boterhammen verorbert, indien deze van honing zijn voorzien. B.

Vraag 31: Suikerprijs.

Ik lees dat de producentenprijs voor suiker oogst 1952 is vastgesteld op f 48,— per 100 kg. De prijs bedroeg vorig jaar f 44,—. Hoe komt het dat de imker voor najaarssuiker 1951 en voorjaarssuiker 1952 zo'n hoge prijs moest betalen, terwijl de producentenprijs f 44,— was?

L. K. te T.

Antwoord: De producentenprijs is iets anders dan de postprijs van de suiker. Vraagsteller wordt verwezen naar blz. 28 van het Februarinum-mer. Red.

MEDEWERKERS:

**veel kopij
moet wachten**

Afdelingsberichten

AFDELING AMERSFOORT

Op 17 Maart werd een propagandavergadering gehouden voor de leden, waarbij genodigd de Nat. Historische Vereniging en leerlingen van scholen voor ULO en MULO-onderwijs, dus oudere leerlingen. De zaal was zeer goed bezet. Vooral de jeugdigen waren goed opgekomen. Deze avond werd geleid door de heer Groenveld.

Voor de pauze een praatje over bijen, bloemen enz. In beknopte vorm werd het bijenjaar doorlopen vanaf de inwintering tot het einde van de zomer. Aardig werd verteld wat een jaar lang bij de bijen te zien is (eenmaal hiermede begonnen laat je dit niet meer los). Plaatsvastheid der bijen en bestuiving werd duidelijk gemaakt. Door de bloemvastheid bevleegt de bij enige tijd een bepaald soort boom waardoor kruisbestuiving volgt. De bij vooral is voor bestuiving onmisbaar. Bijen en bloemen helpen elkaar. Na de pauze werd de verenigingsfilm gedraaid, waar nodig, met toelichting. Een dankwoord van de voorzitter en een applaus van de aanwezigen waren hier op hun plaats.

L. J. H.

AFD. BALKBRUG

Op 16 Maart overleed de voorzitter onzer afdeling, de heer

K. PRINS

Zijn heengaan betekende voor onze afdeling een groot verlies en wij zullen hem nimmer vergeten. De heer Prins werd zeventig jaar oud. Hij ruste in vrede.
B. DEKKER, secr.

AFDELING BEILEN

40-JARIG JUBILEUM

De afdeling Beilen herdacht in het Hotel Koopman haar 40-jarig bestaan. De zaal was daarvoor feestelijk met bloemen versierd. Bijna alle leden waren met hun vrouwen aanwezig, alsmede besturen van zusterafdelingen. Jammer dat de secretaris, de heer H. Brouwer, wegens ongesteldheid niet aanwezig was.

De voorzitter, de heer J. Koopman, opende de bijeenkomst met een welkomstdoor in het bijzonder aan het hoofdbestuur van de heer J. Timmermans en vertegenwoordigers van zusterafdelingen. Hij deelde mede, dat van de afdeling Westerbork gelukwensen waren binnen gekomen. Spreker bracht schenkers van bloemstukken dank.

Uitvoerig stond spreker stil bij de oprichting van de afdeling, die in verre omtrek van Beilen, zich uitstrekte aanvankelijk over vijf gemeenten, waarna in 1926 Westerbork en omgeving het initiatief namen om zelf een afdeling op te richten, in latere jaren gevolgd door Dwingeloo en andere gemeenten.

Spreker bracht hulde aan al de werkers, die vanaf de oprichting met toewijding en volharding, met opoffering van tijd en kracht hebben gearbeid aan het heil en de bloei van de afdeling Beilen.

Vanaf de oprichting werden in Beilen voorjaarsbijenmarkten gehouden, die ongeveer 15 April plaats vinden en veel kooplieden trekken.

De heer J. Timmermans te Assen, hoofdbestuur van de afdeling van de Kring Drenthe, tevens voorzitter van de afdeling Assen, bracht gelukwensen over onder aanbidding van een legpenning van de vereniging en verder bood hij bloemen aan van de afdeling Assen.

De vertegenwoordiger van de afdeling Emmen, Dr B. H. Kessens, bracht gelukwensen over van de afdeling Emmen.

De heer R. P. Groenveld hield, na de afdeling geluk te hebben gewenst, een bijenpraatje, verband houdende met de bijenfilm die vertoond zou worden.

De prachtige kleurenfilm (Immen en Imkers) die vertoond werd door de heer Seunings, directeur van het Bijenhuis, Wageningen, gaf een duidelijke kijk op de geheimen van het bijenleven, waardoor de avond een succes werd.

Op deze jubileumavond ontbrak vanzelfsprekend de consumptie niet. In zijn slotwoord bedankte de voorzitter

allen, die hadden medegewerkt aan het welzijn van deze avond.

J. KOOPMAN, voorzitter

AFDELING EMMEN

De afdeling Emmen was deze winter zeer actief wat betreft het organiseren van diverse avonden, waarop inleidingen werden gehouden over de bijenteelt.

De heren Timmermans, Peddemors en de Haan uit Assen waren op 'n 7-tal avonden onze inleiders met diverse onderwerpen als zwermverhindering, bedrijfsmethoden, de ontwikkeling van het bijenvolk enz. De heer Wolf te Emmen-Compascuum sprak een avond over de koninginenteelt. Het waren allemaal leerzame avonden. De achtste en laatste avond werd gehouden op 27 Maart, waar de inleiders tegenwoordig waren en tevens de heer Polling uit Assen met bijenteeltgereedschappen.

De heer Timmermans sprak nog eens uitvoerig over de bedrijfswijze, zoals die door de heer Baas in het Maandblad was vermeld.

Hierna hadden we een uur hersengymnastiek en het werd een vrolijk en leerzaam uur.

De meeste punten kregen de heren Aarsen te Nw. Amsterdam, Hilvers te Emmen en Prinsen te Erica, die hiervoor een prijs kregen.

Onze voorzitter, dr Kessens, was zeker de tolk van alle leden, toen hij de heren hartelijk dank bracht voor al hetgeen zij deze winter belangeloos voor de afdeling Emmen en voor de bijenhouders hadden gepresteerd. JOH. HILVERS, secr.

AFD. HAAKSBERGEN

De voorjaarsvergadering werd door 28 leden bezocht. De aftredende bestuursleden, de heren H. J. Slotman en J. W. van Hummel werden beiden herkozen. Bij de bespreking over het jaarlijkse uitstapje werd besloten om het Openlucht Museum, de omgeving van Arnhem en Montferland te bezoeken.

Na verloting van enkele Imkersartikelen was er gelegenheid om bijensulker te bestellen; ook werden er nog enige Imkersartikelen besteld, terwijl er ook nog 63 kg zuivere was werd ingeleverd om deze tot kunstraai te laten verwerken.

Bij de rondvraag kwamen nog weer eens de slechte uitkomsten van het bijenhouden ter sprake. De sulker is volgens velen te duur en de honingprijs te laag. Ook wordt hier veel last ondervonden van de donkere honing, welke de meeste afnemers niet graag kopen.

G. W. LANTINK, sec.-penn.

AFDELING LEERSUM

De aangekondigde lezing van de heer J. H. v. Dijk te Bilthoven, in samenwerking met het Nut v. h. Algemeen, is een waar succes geworden. Spreker hield zijn lezing aan de hand van lantaarnplaatjes en films en leidde zowel ingewijde als leek in, in de geheimen van het bijenleven. Ook de honing kreeg een goede beurt. Geen wonder dat een onzer leden op deze avond een mooi kwantum honing verkocht. Ook aanschouwelijk materiaal was aanwezig, tot een kort met levende bijen toe, die veler aandacht trok.

Op de ledenvergadering van 11 Maart kwamen de gebruikelijke punten aan de orde. De bezoeken aan de bijenstanden van eigen leden zullen intensief worden voortgezet. Plannen voor bezoeken buiten onze afdeling zullen door het bestuur worden uitgewerkt. Enkele leden willen de methode Baas op eigen stal proefswijze proberen. B. T. ANDEWEG, secr.

AFD. ROTTERDAM

Maandag 24 Maart sloot de afdeling Rotterdam het winterseizoen af met een zeer geslaagde filmavond in de zaal Haringvliet 76. Als spreker trad op de heer R. P. Groenveld. De voorzitter opende de vergadering en stelde met bevrediging vast dat zoveel leden aan de uitnodiging gevolg hadden gegeven.

De heer Groenveld vertoonde eerst de prachtig geslaagde onderwijsfilm, toegelicht door een uiteenzetting betreffende de totstandkoming van de film. Daarna sprak hij zijn eigenlijke rede uit, die met grote belangstelling en aandacht werd

gevolgd. Na de pauze werd de film nog eens gedraaid, hetgeen de duidelijkheid in niet geringe mate ten goede kwam. Tenslotte werden enkele vragen beantwoord.

De voorzitter bedankte de heer Groenveld voor zijn inleiding en hoopte hem in de toekomst nogmaals in Rotterdam te mogen ontvangen. Een hartelijk applaus onderstreepte deze woorden.

P. KLAPWIJK, secretaris.

HONINGMARKT ZUTPHEN

Op verzoek van onze afdeling hebben B. & W. de Raad voorgesteld de verordening op de markten te wijzigen om de organisatie van een honingmarkt mogelijk te maken. Bij de bij wijze van proef in 1951 gehouden markt is gebleken, dat daarvoor bij het publiek inderdaad belangstelling bestaat. De bedoeling is de markt te houden op de tweede Zaterdag in Augustus en op de vierde Zaterdag van September op het Schupstool, van 10 uur tot de wettelijke sluitingstijd voor de winkels.

CURSUS WINSCHOTEN

Op 14 Maart werd de laatste les gegeven van de vervolgcursus, waaraan het grootste deel van de leerlingen van de vorige jaar gegeven cursus en enkele nieuwe leerlingen deelnamen. Namens het consulentenschap was de heer van Aarst aanwezig. Namens de cursisten bracht de heer A. Boelens de leraar F. Nanninga hartelijk dank voor de prettige en leerzame lessen.

AFDELINGEN WESTLAND EN 's-GRAVENHAGE

Voor bovengenoemde afdelingen hield Dr de Wilde uit Amsterdam op 9 April een zeer belangrijke lezing over „Nieuwe inzichten in de oriëntatie en de taal der bijen". Deze lezing, met veel lichtbeelden verduidelijkt, werd door tal van leden aandachtig gevolgd en..... gewaardeerd, hetgeen aan het slot door een krachtig en welgemeend applaus werd getoond. Dergelijke lezingen geven een goed en helder inzicht in het bijenleven, vooral indien het wordt opgediend op een wijze, zoals spreker dat deed. De Voorzitter van de afdeling Westland was dan ook de tolk van alle aanwezigen, toen hij de spreker voor deze schone en boeiende lezing dank bracht.

AFD. ENSCHEDE

De heer van Dijk uit Bilthoven hield op 29 Februari j.l. voor onze afd. een lezing waarbij door ons div. Vrouwenver, en onderwijzend personeel uitgenodigd waren, speciaal om voor het bijenhouden en het gebruik van Honing enige propaganda te maken.

Begonnen werd met een voor de leek in het bijzonder zeer interessante lezing met lichtbeelden over de bijen. Tijdens de pauze werd toast met honing aan de bezoekers gepresenteerd, welke letterlijk zowel als figuurlijk zeer in de smaak vielen.

Na de pauze de Ned. Onderwijsfilm over het bijenleven welke vooral door de onderwijzers zeer gewaardeerd werd. Hierna nog een film over de sinaasappelcultuur in Californië, welke eveneens zeer interessant was.

De talrijke bezoekers toonden zich door een hartelijk applaus dan ook zeer dankbaar voor het gebodene. Tenslotte organiseerden wij op 3 April voor de afd. Boekelo eveneens een propaganda-avond waarbij de plaatselijke verenigingen en onderwijzers uitgenodigd werden, welke laatsten zelfs met een gehele klas verschenen.

Hier werd voor de pauze een film vertoond over de Meeuwen en een lezing met lichtbeelden gehouden over de mieren, waarbij onze voorzitter, de heer Gorter, zich als een ware mierenkenner ontpopte. Na de pauze eerst een praatje met lichtbeelden, ter inleiding, over de Bijen, waarna besloten werd met de Ned. Onderwijsfilm over de Bijen. Dat ook hier het gebodene zeer in de smaak viel, bewees wel het dankwoord van het Hoofd der school aan de heer Gorter, namens alle aanwezigen.

AFD. OOSTSTELLINGWERF

Op de vergadering op 22 Maart j.l. waren slechts 14 leden aanwezig. Na goedkeuring van notulen en verslagen werden de heren

J. Wierda en A. Kleistra met algemene stemmen als bestuurslid herkozen. De heer A. Kortstra werd gekozen als afgevaardigde naar de A.V. Bij de verloting van imkersartikelen waren de heren Kroes, Kleistra, Bos en Terpstra de gelukkige winnaars. Besloten werd dit jaar weer naar de NOP te gaan en al zal het geen 90 pond per kast worden, met iets minder zijn we ook tevreden. Komende winter zal in samenwerking met de dorpswinteravonden getracht worden de bijenfilm hier te krijgen om belangstelling te wekken voor bijen en honing.

Het bestuur zal een excursie per fiets en een per autobus organiseren.

G. POST, secr.

AFD. DEDEMSVAART N.S.

Nadat op de vergadering van 22 Febr. j.l. de gewone punten waren behandeld, gaf de voorzitter, de heer A. Bouwman, het woord aan het Hoofdbestuurslid, de heer Schwieters, die de secretaris, de heer D. Zondervan huldigde ter gelegenheid van het feit dat hij 25 jaar lang de functie van secretaris-penningmeester der afd. heeft vervuld. De heer Schwieters schetste de jubilaris als iemand die altijd klaar staat voor iedere imker en wiens trouw en toewijding de afdeling hebben groot gemaakt. Namens het Hoofdbestuur spelde spreker de heer Zondervan de medaille van verdienste der Vereniging op de borst. De afdeling bood hem, bij monde van de voorzitter, een prachtige rookstoel aan. De jubilaris bedankte de sprekers en de afdeling in hartelijke woorden voor hun gelukwensen en voor de geschenken en bood op zijn beurt alle aanwezigen enige verseringen aan. Een commissie werd benoemd om contact op te nemen met het gemeentebestuur betreffende de aanplant van honinggevend gewassen in het ruilverkavelingsgebied Nieuwleusen. Verder werd besloten het 40-jarig jubileum van de afdeling de komende herfst feestelijk te vieren.

Het was reeds laat in de avond toen allen zeer voldaan huiswaarts keerden.

DE HISTORISCHE BIJENSCHANS TE HILVERSUM VRAAGT UW HULP

2 Jaar geleden werd op initiatief van enkele leden der afd. Hilversum een historische bijenschan ingericht volgens het model zoals dat in vroeger jaren in het Gooi veelvuldig voorkwam.

Men heeft zich echter niet voldoende gerealiseerd welke moeilijkheden hieraan verbonden waren. De plaatsing van volken van diverse eigenaren gaf aanleiding tot onverwachte moeilijkheden en het gevolg hiervan was dat de deelname sterk verminderde. Ook de omstandigheid dat er géén beschutting tegen regen was, gaf aanleiding tot ontevredenheid.

Het vorig jaar werd echter in dit laatste voorzien, doch de deelname bleef onvoldoende. Geleerd uit de ervaringen van deze eerste jaren werd besloten de zaak anders aan te pakken. De afd. Hilversum heeft nu de schans officieel overgenomen, zodat hieraan het particulier karakter is ontnomen. Een beheerscommissie werd gevormd, die deze ouderwetse bijenschan in exploitatie zal brengen en zo werd besloten dat een gedeelte zich zal ontfemen over het onderhoud van het terrein en een andere groep zal de levende have verzorgen.

Gezien de moeilijkheden bij plaatsing van volken van verschillende eigenaren, werd besloten de schans met eigen volken der afd. te bevolken, zodat de beheerder(s) hierover volle zeggingschap hebben.

Nu is er nog één moeilijkheid op te lossen n.l. de beheerscommissie beschikt nog niet over kasgeld en de afd. heeft slechts de huur van het terrein voor haar rekening kunnen nemen. Wij doen daarom een beroep op alle leden om ons gratis een korfvolk of een zwerm af te staan.

Wij hebben er slechts 10 nodig zodat, als 10 leden ons ieder één volk bezorgen, wij deze zaak kunnen voortzetten.

Men kan deze volken zenden aan het adres van ondergetekende, die tevens zorgt voor franco retourzending der eventuele emballage.

Vertrouwende op uw spontane medewerking tekent namens de beheerscommissie van de Historische Bijenschan te Hilversum.

O. DE VRIES.
Prof. Poelstraat 39, Hilversum, Tel. 2139.

AFDELING SNEEK EN O.

Op Zaterdagmiddag 22 Maart j.l. kwam de heer Nobbenhuis, leider van het Kon. Kweekstation van de afdeling Heino, bij onze afdeling op bezoek, om de leden van de afd. Sneek eens iets te vertellen van het doel en de werkwijze van de koninginneteelt, zoals die door de afd. Heino wordt uitgevoerd.

De inleider begon met op verschillende artikelen te wijzen, die de laatste tijd in ons Maandblad zijn verschenen, waarin bedrijfsmethoden werden uiteengezet, die uiteindelijk tot betere honinggoogsten moeten leiden. Nu is het een bekend feit, dat om van een kortere of langere drachtperiode te profiteren, we grote en ijverige volken moeten hebben, dus productieve koninginnen.

Vervolgens besprak hij de hoedanigheden van ons inlands ras in vergelijking met andere bijenrassen met name de Krainer. Onze Inlandse koningin staat momenteel betrekkelijk laag in productie, doch heeft één goede eigenschap n.l. een goed weerstandsvermogen tegen ziekte. Nu staan er drie wegen open om te proberen tot een betere bijenteelt te komen: 1. opvoering van het peil van de inlandse koningin door selectie; 2. invoeren van een ander ras en dit zuiver houden; 3. door kruising een beter bijenras zien te krijgen.

Tenslotte vertelde de inleider het een en ander over het Kon. Kweekstation van de afd. Heino, waar gewerkt wordt met Krainer koninginnen. Binnen een cirkel van 10 km zijn geen andere volken aanwezig dan alleen met Krainer darren. Op dit Kon. Kweekstation nu worden zoveel mogelijk koninginnen geteeld, waarvoor met een zeer grote kans reinbevruchting kan plaats hebben. Het Krainer ras is genomen omdat de koningin zeer vruchtbaar is, deze bij door het klimaat gehard is en ook zachtmoedig. Ook de bastaard — inl. kon. x Krainer dar — is zeer productief, daar de Krainer een sterk overlevingsvermogen bezit. De Krainer moet echter ruimte hebben, dan is hij niet zwermlustig.

Nadat de heer Nobbenhuis nog bijzonderheden heeft verteld omtrent de door hem gevolgde methode voor koninginneteelt en verschillende vragen te hebben beantwoord, bedankte de voorzitter hem voor zijn prettige en duidelijke uiteenzetting.

Getracht zal worden ook voor de afd. Sneek te komen tot een centrum voor Kon. teelt, met als grondslag de Krainer bij.

T. BAJEMA, Secretaris.

MARKTBERICHTEN

BIJENMARKT BEILEN

Aanvoer 40 korven, waarvan 8 stuks verkocht voor f 20,— à f 25,—. Handel traag.

H. BROUWER, Secr.

BIJENMARKT PURMEREND

Aangevoerd 4 kasten, 17 korven en 20 marktkastjes. Verkocht 2 kasten voor f 36,—; 2 kasten met kasten retour voor f 28,—, 17 korven voor f 12,— tot f 18,— en 5 marktkastjes voor f 20,— plus f 3,50 statiegeld. Door de geringe aanvoer moesten velen zonder bijen huiswaarts keren. Voor marktkastjes was voor f 20,— weinig belangstelling. Een koper met opdracht tot aankoop van 50 korven kon wegens onvoldoende aanvoer niet slagen.

J. WOPR.

BIJENMARKT AMERSFOORT

Aanvoer 20 kasten en 21 korven. De aangevoerde volken waren goed maar er waren geen kopers.

W. v. d. BEDEM.

BIJENMARKT HEERENVEEN

Aanvoer 2 kasten, opbrengst f 25,— per stuk en 2 onbevolkte kasten met ramen, opbrengst f 12,50 per stuk.

BIJENMARKT ZENDEREN

Aanvoer 11 kasten, 1 boogkorf en 13 korven, alles verkocht. De kasten brachten f 10,— tot f 14,— op zonder kast; de boogkorf f 13,— zonder korf en de kor-

ven f 8,— tot f 12,—. Vele imkers hebben dit jaar moerlose volken, velen hadden graag f 15,— tot f 20,— voor marktkastjes willen besteden, jammer dat ze niet aangeboden waren.

NIJHUIS.

BIJENMARKT DORDRECHT

Aanvoer 4 kasten, 5 korven en 55 marktkastjes. 3 kasten werden verkocht voor f 35,— tot f 40,—; de korven voor f 15,— tot f 20,— en alle marktkastjes voor f 17,50 tot f 25,—. Er heerste op de markt een gezellige drukte, van heinde en ver kwamen kopers en verkopers opdagen; een Belg en een paar Engelsen bezochten de markt, de Belg was speciaal gekomen om aankopen te doen. Autoriteiten, waaronder de Burgemeester, Wethouders en gemeente-secretaris kwamen een kijkje nemen. De stemming was goed en er werd vlot gehandeld. Reeds voor 9 uur had een fruiteler uit Zeeland een partij volken gekocht en onmiddellijk per spoor verzonden, nog diezelfde dag zouden zij in zijn boomgaard aan het bestuivingswerk worden gezet. Een demonstratiestand met allerlei op het bijenleven en de bijen-behandeling betrekking hebbende voorwerpen en voorstellingen was op de markt aanwezig. De heren Balfens en de Groot maakten zich verdienstelijk door de gehele voormiddag toelichting te geven en te demonstreren. De belangstelling voor deze demonstraties was zeer groot. Uit een aardig ingerichte stand van de afdeling werd door de leden gewonnen honing aan de man gebracht; alle honing werd vlot verkocht. Ook de stand met imkersartikelen van het Bijenhuis te Wageningen heeft goede zaken gedaan. Al deed zich dan ook weer het onaangename feit voor dat de Tilburgse markt op dezelfde datum werd gehouden, we mogen terug zien op een goed geslaagde, ongewekte, fleurige en gezellige markt. Wij menen tot ons genoegen te kunnen constateren, dat animo en interesse voor onze liefhebberij weer toenemen en dat we door het dieptepunt van de depressie heen zijn, al houdt de beroepschandel zich voorlopig nog veelal afzijdig. Doch ook dit laatste zal wel veranderen.

Tenslotte merken we nog op, dat de ondervinding ons heeft geleerd, dat een goede „service“, te verlenen zowel aan kopers als aan verkopers, op de duur niet anders dan de markt ten goede kan komen.

E. G. LICHT.

BIJENMARKT WEERT

Aanvoer 40 kasten en 35 korven, 16 kasten brachten f 15,— tot f 25,— op en 32 korven werden verkocht voor f 15,— tot f 25,—. Veel belangstelling, druk bezoek van imkers, fruitelers, ook bezoek uit België. De handel was levendig en goede volken gingen vlot van de hand. Ook de handel in imkersartikelen, kunst-raat e.d., was zeer belangrijk.

H. A. BAETS.

Inhoud:

Voor de groentjes van ons Groentje	65
Viering 50-jarig bestaan afdeling Brummen	66
De bestrijding van de mijtziekte (Acariose) in Zeeuws-Vlaanderen	67
De weg naar succes	70
Oranjestad Breda	71
Het alingeren, behandelen en verpakken van honing (I)	72-73
Uit de Jaagkleps	74
Hoe maken we de bijenteelt weer gezond?	76
Officiële mededelingen	77
Vragenrubriek	77
Afdelingsberichten	79
Marktberichten	80

Voor al Uw Bijenteeltartikelen

N.V. Bijenstand »Mellona«

v/h J. DE MEZA
SANTPOORT
TELEF. 8225

★

Ziet onze nieuwe prijslijst

★

**NERGENS GOEDKOPER
NERGENS BETER**

★

**Wij zijn kopers van al Uw honing
tegen de hoogste prijzen.**

Alle Bijenteeltartikelen leveren wij tegen de laagste prijs!

Wij hebben in alles zeer grote voorraad
en kunnen daardoor tegen de laagste
prijs leveren.

- Onze kunstraat staat boven aan in
kwaliteit en wordt in het buitenland
reeds veel gebruikt. De prijs hiervan
is nog gelijk vorig jaar.

Vraagt onze prijscourant!

H. T. VAN DAM - BIJENPARK
JUBBEGA

WIJ VERKOPEN nog steeds **Feekakasten**; **Len-
staro's** en **Nat. Hive**. Onze speciale aanbieding
voor Mei blijft nog tot 1 Juni geldig. Vraagt dus
brochure en nadere bijzonderheden. **Nateelt
Carnicamoeren** f 12.50 per stuk franco. Levering
Juni/Juli.

FEEKA HANDELSONDERNEMING
Oude Utr.weg 12 - SOEST-Zuid - Telefoon 2103

SPEURBIJTJES

Een partij zo goed als nieuwe korven te koop, f 2,50
per stuk. JAN KIERS, Dwingelo Br. 4.

TE KOOP: 6 **prima bevolkte enkelwandige sponning-
loze kasten**. Iedere kast bestaat uit 3 broedbakken,
voerlade, voerbak, snelgrove bord reissluiting,
moerrooster, 28 ramen, waarvan 20 uitgebouwd.
Alles simplexmaat. Voor iemand die modern wil
imkeren iets bijzonders. Verder gebruikte **4-raams
honingslinter** en **3-raams observatiekastje**. In één
koop voor de spotprijs van f 350,—. Ook in ge-
deelten te koop. P. W. SCHIPPER, Gaffelstraat 2,
Nijmegen.

TE KOOP: 1 in prima staat verkerende **Honingslinter**
(wormwieloverbrenging); 2 complete originele
Simplexkasten met 2 broedkamers, **Koninginne-
rooster** en 20 **Broedkamerraten**. W. MOOLEN-
IJZER, W. Beukelsstraat 32, Amsterdam (O.).

TE KOOP AANGEBODEN: 4 **Simplexkasten** met pri-
ma volken, tegen elk aannemelijk bod. Te bevr.:
W. DE JONG, Siemensstraat 47, Leerdam.

TE KOOP: 40 **kasten**, simplexmodel en 10 **korven**, alles
met bijen. Te bevragen bij N. M. DE JONG,
Schoudermantel 22 te Bunnik.

TE KOOP: Nog enkele **prima bevolkte Korven**. Bel-
gischestraat 92, Zaandam.

TE KOOP: Een **D.W.S.-kast**, weinig gebruikt, prijs
f 35,—; te koop een **E.W.S.-kast**, prijs f 10,—. Te
bevr. A. HORST, Zweerslaan 32, Bilthoven.

TE KOOP: 2 **prima Volken** in S.-kasten, **Reservekast**,
Korfvolk, **Honingslinter** enz. tegen billijke prijs.
BENTHUIZEN (Z.H.), Dijk 201, Telefoon 49.

TE KOOP wegens opheffing: 4 **prima Bijenvolken** in
kasten, Simplexmaat en 7 **ledige Kasten**, enige met
uitgebouwde ramen, alles gebruikt, prijs f 120,—.
N. BRAKELS, Woonoord „IJbenheer", Ooster-
wolde (Friesland).

TE KOOP wegens inkrimping: **Krainerbijenvolken** en
Krainerkoninginnen. In het kweekseizoen jonge
Krainerkoninginnen af te geven. W. H. v. d.
BROEK, Soesterberg, Tel. K 3403—369.

TE KOOP: Nieuwe 2-raams **Amateur-Honingslinter**.
Zeer handige slinger van prima kwaliteit, prijs
f 40,—. F. BEELDMAN-PLANTINGA, Jan Olden-
burglaan 35, Bergen (N.-H.).

BEN KOEPER van 50-tal sterke gezonde **Bijenvolken**, ook
per kleinere hoeveelheden, bij voorkeur in korven.
Dringend prijsopgave aan: VAN ASSCHE, Sta-
tionsstraat 53, Londerzeel, België.

TE KOOP tegen elk aannemelijk bod: 100 gebruikte
8 en 10-raams **Bijenkasten**, z.g.a.n., simplexraam-
maat en 20 bevolkte **Kasten** à f 22,50 per stuk.
Ook bij gedeelten. G. W. AALTINK, N 51, Hol-
ten (Ov.).

TE KOOP: Oudere Jaargangen van 't Groentje en
Praktische Imker en enkele Boeken, in prima
staat; nieuwe (kortoor) Broed- en Honingraam-
pjes; 2 lege Kasten, groen gebeitst met witte ran-
den met 1 broed- en honingkamer met ramen;
nieuwe 6-raams Kastjes; 1 Bevruchtungskastje
voor 2 koninginnen (nieuw model); enkele nieuwe
(langoor) Honingramen. A. BRUMMEL, Vaar-
bekerweg 4, Doornspijk.

TE KOOP: gebruikte 12-raams **Boogkorven** met 12
ramen en doek à f 2,50, zien er netjes uit.
W. ZWART, Hemrik (Fr.).

TE KOOP: nieuwe **Bijenkorven** à f 4,—; 30 **platte En-
gelse Verzendkorven** met spon en gaas, nieuw en
z.g.a.n. f 4,—. J. J. SPRONK, B 133, Beesd.

TE KOOP: Brinkgreeverweg 180, Deventer, 2 **Bijenkas-
ten** met volledig toebehoren, in goede staat, voor
elk redelijk bod.

TE KOOP: **Honingslinter**, zeer geschikt voor klein be-
drijf, prijs f 70,—. J. v. d. LINDEN, Nollestraat 7,
Haarlem.

TE KOOP: 18 **prima Bijenvolken** waarvan 8 op kool-
zaad, alle met broed- en honingkamers in prima
kasten; 4-raams **Honingslinter**; 3 kg **Kunstraat**.
Verder uitgebouwde **Honing- en Broedkamer-
ramen**. Ook in gedeelten. D. v. WINGERDEN,
Delftweg 170, Overschie.

TE KOOP: 4 **complete Bijenkasten**, waarvan twee goed
bevolkt; vijfraamskastje, lege raampjes, alles sim-
plexmaat; **Dathapijp** enz.; **Tweeraams Honing-
slinger** met motoraandrijving; in één koop f 80,—.
Kunnen voorlopig blijven staan (fruit), Dorps-
straat 67, Oegstgeest, Telefoon 23603, Leiden.

IMKERS, zomer Slinger- en Heideraathoning wint U
met mijn eenvoudige kortedracht Bedrijfsmethode,
welke U na ontvangst van f 1,— wordt toegezonden.
Tijdens de dracht 2½ x meer vliegbijsen op
Uw honingvolken, zonder inkrimpen of uitbreiden
van de volken. A. J. ZWINENBERG, Eerbeek, Vol-
molenstraat 38.

TE KOOP: goede **Volken** in 10- en 8-raams kasten met
de honing, Simpl.maas. K. DIJKSTRA, Geldeloose-
pad 102, Medemblik.



De nieuwe spaarkast

volgens het ontwerp van de Rijksbijenteeltconsulent Ir. J. Mommers is nu gereed; de eerste serie is reeds geheel verkocht, maar bij het verschijnen van dit Maandschrift is de tweede serie klaar en bestellingen worden in volgorde van binnenkomen uitgevoerd.

Op nevenstaande foto ziet u de kast opgesteld in de tuin van het Bijenhuis. Ze is gebouwd volgens het Amerikaanse systeem: de onderdelen passen koud op elkaar. De kastverbinders, die u aan de zijkant ziet, zorgen er voor dat de bakken tijdens het reizen niet verschuiven.

De kast wordt geleverd met een praktisch en sierlijk plat dak, bekleed met prima zink.

De kast is gebouwd voor raampjes van het simplex-formaat. Men kan er dus zowel simplex-broedramen in gebruiken als de bekende ideaalraampjes voor gewapende kunstraat. Ook uw eigen simplexraampjes passen er in.

Op de tweede foto hebben we de kast even voor u uit elkaar genomen om u de onderdelen te laten zien.

De broedkamer (ingericht voor 10 simplex broedramen) heeft een vaste bodem. Zij is voor en achter dubbelwandig en voorzien van metalen draaglijsten voor de raampjes. De vliegplank vormt bij het opklappen één geheel met de voorwand van de kast en wordt gesloten met een metalen schuifje. Handgrepen

in voor- en achterwand maken het hanteren van de kast gemakkelijk.

De honingkamer is ingericht voor 10 simplexramen van broedkamerformaat, maar u kunt deze ook in honingkamerformaat krijgen. Ze is voor en achter dubbelwandig en eveneens voorzien van de praktische handgrepen.

Reisraam-separator: als het vliegplankje naar binnen wordt geklappt doet de separator dienst als reisraam.

Plat dak, bekleed met prima zink.

De voerbak (rechts onder op de foto) heeft een inhoud van 8 liter. U kunt er zowel snel als langzaam mee voeren.

De bijenruimte is afgesloten met een glasplaatje, zodat u bij het vullen van de voerbak geen bijen omhanden hebt. De voerbak bedekt de gehele broedkamer, het voer blijft daardoor warm. De voerbak is van binnen bekleed met een waterdichte substantie, zodat lekken uitgesloten is.

De dekplank vervangt het kleedje; de bijen kunnen over de toplatten heenlopen. Een hygiënische oplossing, die bovendien het voordeel heeft dat wasmotten nergens een heenkomen kunnen vinden.

En hier volgen de prijzen:

Broedkamer met vaste bodem, zonder raampjes, met dekplank en dak, de ideale combinatie voor de beginner, die een zwerm in de kast wil herbergen en zich later langzamerhand de verdere toebehoren wil aanschaffen	f 19,-
Broedkamer met vaste bodem, zonder raampjes	f 10,-
Dekplank	f 2,-
Dak met zink	f 7,-
Honingkamer, broedkamerformaat, zonder raampjes	f 7,50
Honingkamer, honingkamerformaat, zonder raampjes	f 5,-
Reisraam-separator	f 2,25
Voerbak met glas	f 6,75
10 Simplex broedkamerraampjes	f 2,-
10 Simplex honingkamerraampjes	f 1,95
10 Ideaalraampjes, broedkamerformaat, voor gewapende kunstraat	f 3,50
10 idem honingkamerformaat	f 3,50
Kunstraat per kg (ongeveer 19 vellen broedkamerformaat of 30 vellen honingkamerformaat)	f 6,50
Gewapende kunstraat voor Ideaalraampjes, (ongeveer 19 vellen broedkamerformaat of 30 vellen honingkamerformaat) per kg	f 7,50
20 afstandblikjes	f 0,40

De kast en alle onderdelen zijn meubelmakerswerk, vervaardigd van het beste hout, oer-solide en glad als een eikel, een sieraad voor de tuin en u beleeft er een mensenleeftijd plezier van!



Al onze prijzen zijn vrijblijvend !

Tel. 2863

Giro 1171

GOEDE  DINGEN
Bijenhuis WAGENINGEN